

“Luni” este o revistă internă gratuită a studenților la Filosofie. Ea apare bilunar, în ziua de luni.

Participarea cu articole este voluntară, nici un alt drept sau responsabilitate nu este transferat între revistă și autori cu excepția dreptului revistei de a publica materialul.

Echipa de redacție selectează spre publicare materialele propuse de oricine și le ordonează. Ședințele echipei de redacție sunt deschise, joi la 18.00 (înaintea datei de luni de publicare)

Vă rugăm, nu acuzați revista ca întreg, trimiteți o replică / un articol la revista@filos.ro.

Pentru discuții online și accesul la toate materialele propuse spre publicare: <http://groups.yahoo.com/revistafilosofie>. Versiunea electronică apare simultan la <http://revista.filos.ro>

Așteptăm articolele studenților și profesorilor interesați la revista@filos.ro împreună cu numele și datele de contact

Recomandări pentru articolele trimise:

-format DOC, RTF, TXT în atașament
-diacritice reale (ă nu â)
-fără tehnoredactare
-poza autorului (dacă se dorește) JPG, GIF, BMP

proiect realizat cu sprijinul:

filos

Asociația Studențească pentru Filosofie și Societate

Luni

Nr. 7

6 Martie 2006

— Revista deschisă a studenților în Filosofie
Versiunea electronică <http://revista.filos.ro>

Interviu “Figuri morale în Facultatea de Filosofie”
realizat de Ruxandra Apetrei și Lavinia Marin

Vasile Morar:

“O societate care evoluează spre ceea ce se cheamă progresul în scara libertății (în sensul hegelian al termenului), trebuie să aibă măcar puțin din aspirația schilleriană: eliberarea estetică a oamenilor. Drumul spre libertatea politică poate fi și unul ce trece prin libertatea estetică”

Paginile INT 2-3

Recomandări:

Rubrică
Conceptul de la pagina 7: A priori și a posteriori
de Gheorghe Ștefanov
EDIT / 7

Eseu
Despre ce ar trebui să... (sau normativul descriptiv)
de Laurențiu Gheorghe
EDIT / 7

Reportaj
Început de semestru la Facultatea de Filosofie
de Lavinia Marin
STUD / 5

Sebastian Grama
ESEU / 8
Marian Călborean
CRIT / 6, ART / 11
Cristi Neagoe
ART / 12

Următorul număr (8) va apărea pe 20 martie 2006. Articolele sunt așteptate la revista@filos.ro, până pe 16 martie. Pe 16 martie, la 18.00, are loc ședința de redacție.

Ediție specială în numărul 8: Politică și filosofie. Pregătiți articole, studii, statistici. Premii pentru aceasta și alte premii: cărți clasice ale filosofiei.

Conține 3 fascicule,
12 pagini:

PRINCIPAL

(pag. 1-6)

-**INT**erviui: 2

-**Viață** STUDențească: 3-5

-**CRIT**ice: 6

STUDII ȘI ESEURI

(pag. 7-10)

ARTE ȘI LITERATURĂ

(pag. 11-12)

Editorial de **Mădălina Potinc**
madalina@revista.filos.ro

Chestiune de chestionar

Chestionarul pe care l-am atașat revistei în numărul 6 nu a fost rezultatul unei cercetări de marketing de vreme ce nu vindem nimic. Ideea ne-a venit după ce am observat că numerele revistei dispar imediat ce sunt aduse în facultate. Deci lumea citea. Dar ce gândeau oamenii după ce citeau, având în vedere cât de eterogene sunt textele publicate? Ce texte îi făceau pe studenți sa rezoneze, să se scandalizeze, să fie încântați, să se delecteze?

Asta am fi vrut să aflăm. Ca să îi facem pe plac cititorului sau ca să îl provocăm și mai mult. Sau ambele. Chiar mă gândeam că va trebui să îmi aduc aminte cum se face o bază de date în Excel ca să pot centraliza informațiile... ei, n-a fost să fie. Zece chestionare completate doar. Acum, dacă am fi cercetători serioși, probabil am mai face o rundă de chestionare ca să întrebăm oamenii de ce nu l-au completat pe primul...

Așadar, nu aș putea să trag o concluzie pertinentă privind modul de receptare a textelor apărute în revistă și privind apariția revistei în general. Totuși, uitându-mă prin chestionare, am observat că în majoritatea apar la articole preferate textele domnilor profesori Sebastian Grama și Gheorghe Ștefanov (surprinzător, nu?), texte scrise de Marian Călborean, textul lui Alexandru Macovei (“Cercul de hermeneutică vizuală”). De asemenea, nu am putut să nu remarc observația că „Emi e subtil, inteligent” sau pe cea care spune că „Selecția este prea largă, articolele au o aroganță nejustificată, partea de literatură este insipidă”. Cineva a recomandat „renunțarea la lupte interne, desfășurate pe timpul cititorului, care nu bănuiește nimic atunci când deschide revista”. Altcineva a fost foarte scandalizat de rubrica „Roxana vă prezintă vremea”. Eu m-am amuzat, trebuie să recunosc și m-am bucurat că s-au gândit, totuși, unii oameni să ne răspundă.

Probabil doar amatorismul nostru în a întreprinde o cercetare ne-a făcut să obținem răspunsuri atât de puține. Probabil nu am scufundat sonda unde trebuia sau cum trebuia. Nu știu exact, dar la un feed-back nu renunțăm așa ușor. Așa ca fiți pregătiți!

|Rafael-Primul mișcător-Stanza della Segnatura

“O societate care evoluează spre ceea ce termenului), trebuie să aibă măcar

târziu, în '88, a apărut cursul de Etică la secția Administrativă de la Drept și am putut preda. Ce pot să spun este că după 89 am revenit la partea firească, adică preminent etică, trecând Estetica pe plan secund. A fost vorba de o potrivire între pregătirea mea profesională și înclinația - împreună cu preferințele mele.

În urma acestora, cum vedeți legătura între cele două discipline?

V.M.: Legătura dintre ele este una străveche, cum foarte bine știți. Pentru mine, legătura dintre ele există din cauza unei teme care m-a pasionat întotdeauna, în scris și în gândire: dimensiunea etico-estetică a relațiilor inter-umane. Eu cred că o societate care evoluează spre ceea ce se cheamă „progresul în scara libertății” (în sensul hegelian al termenului), trebuie să aibă măcar puțin din aspirația schilleriană: eliberarea estetică a oamenilor. Drumul spre libertatea politică poate fi și unul ce trece prin libertatea estetică. Deși aș putea fi considerat utopic, cred că legătura fundamentală se găsește în chiar tema aceasta.

Din păcate, se poate aduce contra-argumentul că viața e urâtă, viața e monstruoasă, hidoasă etc. Putem să vedem și asta, dar eu cred că libertatea în sensul deplin al unei societăți democratice trebuie să aducă cu ea și o creștere a dimensiunii estetice din viața de zi cu zi.

Ați scris o carte, “Moralități elementare”, în care vorbiți despre anumite modele paideice. Ce influență au avut asupra dumneavoastră profesorii elogiați în carte?

V.M.: Nu voi renunța niciodată la ideea că le suntem datorii părinților și profesorilor noștri, și tuturor necunoscuților care fac ceva pentru noi: în comunitatea în care suntem, pentru țara în care trăim, pentru umanitate. Le datorez enorm părinților mei, profesorilor mei și nu înțeleg să accept formula pe care, din păcate, o aud mereu în mass-media: “eu sunt o persoană care nu datorează nimănui nimic!”. Eu nu voi putea spune acest lucru niciodată.

Datorez multe lucruri și destinului: când eram în anul I, s-a întâmplat la o ședință pe facultate, prima ședință la care am fost, să mă așez în ultimul rând, în amfiteatrul Conta. S-a întâmplat ca și profesorii mei, care au devenit mai târziu colegii mei de catedră, să prefere același rând: prof. Ianoși, prof. Nicolae Bellu, prof. Tertulian, prof. Stoica Stelian au fost întotdeauna acolo. În față îl aveam de foarte multe ori pe Radu Florian, profesor realmente remarcabil al facultății, prieten bun cu Dan Marțian și el, în aceeași bancă. Alt om care a constituit în model pentru mine, prin modul său exemplar de a se purta moral, a fost matematicianul Mihai Botez care, la fel ca și dl. Moșil, a fost exmatriculat de la Matematică și a fost primit la Filosofie - o facultate în care cam toți oamenii de bună calitate se străduiau ca dimensiunea ideologică să fie cât mai redusă.

România ar fi fost un fel de Albania culturală dacă un număr de profesori cu demnitate profesională n-ar fi apărut cu foarte multă inteligență Facultatea de Filosofie. Ce se uită adeseori e faptul că, începând cu '71, s-a încercat de nenumărate ori să se desființeze cu totul Facultatea de Filosofie. Nu pot să nu judec non-factual: ce s-ar fi întâmplat dacă s-ar fi reușit?

Dacă s-ar fi întrerupt timp de 13-15 ani istoria unei universități care avea deja 150 de ani, foarte greu s-ar fi rearticulat după '90. Dar așa, oamenii care s-au refugiat în Epistemologie - Mircea Flonta, Ilie Pârvu, Vasile Tonoiu sau Logică, precum Radu Stoichiță, Athanase Joja, Gheorghe Enescu, Petre Bieltz, Drăgan Stoianovici, ori s-au dedicat Eticii - au dat studii de bună calitate; sau, au făcut precum profesorul Ianoși, care s-a centrat pe marii autori din filosofia universală și a predat cu foarte mare demnitate și competență istoria ideilor. Profesorul Ion Banu și apoi Gheorghe Vlăduțescu ne-au învățat pe toți filosofia veche și cea creștină medievală. A fi cinstit înseamnă să ai un curaj elementar să trăiești, să nu-ți trădezi prietenii, colegii, disciplina și să te porți modest. Din păcate lucrurile acestea nu sunt ușoare și n-au fost niciodată. Kant avea perfectă dreptate când spunea că a fi moral nu e un lucru ușor. Pentru mine, o datorie elementară este aceea de a-i pomeni mereu pe profesorii mei.

Ca întrebare mai generală, în legătură cu o problemă ce vine de la Platon încoace, credeți că un filosof trebuie să se implice în viața cetății?

V.M.: În căutarea adevărului și pentru instituirea libertății și a dreptății! Eu cred că tocmai atunci când nu se implică, el se implică foarte mult, dând frâu liber celor care au sau nu experiența să se implice. Și alții se vor implica fără să-și facă probleme de ordin filosofic înalt. Decizia mea în această privință în 1989 a fost să nu mă implic direct în viața politică. Mi-am spus: „nu particip și fac ceea ce fac, întotdeauna în nume propriu”. Prin urmare, niciodată n-am semnat nici proteste, nici acorduri colective. Când am fost împotriva a ceva am spus-o în nume propriu, luându-mi în întregime responsabilitatea.

Am făcut o excepție zilele trecute, când în mod abject și incalificabil, profesorul meu de-o viață a fost atacat de un demnitar al Statului român, vice-director al Institutului Cultural Român. O asemenea atitudine este total neculturală. Eu nu pot să înțeleg ce resorturi de ordin psihologic determină un om să denigreze o personalitate care reprezintă, pentru mine și pentru mulți alții, un cert reper intelectual și moral. Să nu uităm că timpurile traversate au fost grele și încurcate, dar profesorul Ianoși face parte din cei care le-au parcurs cu demnitate și moralitate elementară. Să ataci asemenea om mi se pare incalificabil, de aceea am semnat pentru prima dată, zilele trecute, un protest colectiv, pe lângă strategia personală de a lua atitudine în acest caz.

Eu sunt îngrijorat. Pot spune că abia acum înțeleg unele lucruri pe care teoretic le explicam înainte. Acum înțeleg unele fapte din perioada interbelică ce au fost reiterative în timpul comunismului și acum, în perioada democrației, ca parte rea și urâtă a psihologiei românești. Sunt îngrijorat când văd irumpții ale iraționalului, ale urii invidioase și neputințioase din partea unor oameni care se pretind a fi elita culturală a țării și care se comportă ca o gașcă.

Puteți să creionați...

V.M.: M-am născut într-o comună din mijlocul Transilvaniei, lângă Mediaș, se cheamă Dârlos, unde am copilărit împreună cu români și sași. Plecarea sașilor, plecarea evreilor, a grecilor mi se pare o pierdere din păcate irecuperabilă și e mare păcat că e o temă care nu se discută, ce „vorbește Mutu” și ce-a mai făcut nu știu cine din marii politicieni ai zilelor noastre aflăm, dar ce se întâmplă cu ethos-ul nostru prin plecarea unor grupuri mari etnice din România nu se discută.

Vasile Morar în interviu: Figuri morale în Facultatea de Filosofie

Predați în cadrul Facultății de Filosofie Etică și Estetică. Spre care dintre ele vă îndreptați dumneavoastră mai curând?

V.M.: Etica e pasiunea intelectuală a vieții mele. Când am terminat facultatea, am avut acest noroc absolut destinal să găsesc catedra de Etică-Estetică înființată cu trei ani înainte, într-un context internațional favorabil. Datorită profesorului Ianoși, în anii '65-'67 s-a făcut propunerea ca Congresul Mondial de Estetică din '72 să aibă loc la București. Propunerea a fost acceptată și atunci statul român a fost obligat într-un fel să execute o comandă de politică externă. Așa că în anul următor s-a decis să se facă o catedră de Etică-Estetică, formată atunci din: prof. Ion Ianoși care era șeful catedrei, prof. Nicolae Bellu, specializat în etica lui Kant, prof. Radu Cezar, specializat în estetică semiotică, prof. Nicolae Tertulian, estetician care este la Paris încă din anii '80, prof. Stoica Stelian specializat în etica sociologică și psihologică, Nicolae Vanina, estetician și fenomenolog, Lucian Dragomirescu, estetician-muzicolog și Maria Turbăceanu. În '72, înclinația mea era spre Etică; Estetica era în plan secund și chiar secundar. Întâmplarea - care ține de istorie - a făcut ca în anii imediat următori, dimensiunea ideologică să prindă mai mare consistență și să devină predominantă, când s-a desființat practic Facultatea de Filosofie în anul 1977 prin desființarea cu totul a secțiilor de Pedagogie, Psihologie, Sociologie.

Imediat după cutremurul din '77, Etica era redusă la cursurile domnilor profesori Stoica Stelian și Nicolae Bellu. Se mai ținea din când în când un curs de Etică la Drept. Eu țineam sporadic seminarii de estetică mai ales la Limbi străine, nemaiputând face nimic în etică. În '82, '83 și mai

ce se cheamă -progresul în scara libertății- (în sensul hegelian al puțin din aspirația schilleriană: eliberarea estetică a oamenilor “

Imaginați-vă cum ar fi fost relațiile de toleranță și de înțelegere dintre oameni dacă oamenii ar fi fost pregătiți să locuiască conviețuind cu ceilalți: ar fi fost mult mai ușor acum. Multe încrâncenări de psihologia maselor care au fost după '90 pot fi explicate și prin faptul că au fost acele goluri neumplute decât de violență.

O temă de care mă ocup este tema violenței în istorie și tema de care m-am ocupat cu studenții de la masterat și doctorat a fost Holocaustul. Pentru mine este absolut revelator că dacă există un indicator de separație între ceea ce este nazism și comunism, acesta este unul clar identificabil și se cheamă Holocaust. Holocaustul a fost făcut de nașiști. Și punct. Nu a existat ceva similar în cealaltă parte. Au existat lagăre de concentrare, lagăre de muncă, foarte multă suferință, dar nu a existat Holocaust.

Deci pentru mine, ca etician, există -și nu pot să mă fac că nu văd diferența aceasta- o diferență de esență, o diferență importantă pe care eu nu înțeleg să o eludez. Și atunci, chiar în privința problemei cu profesorul lanoși, aici trebuie căutăată probabil, printre altele, și motivația atacului brutal la adresa dânsului. Prin urmare, lucrurile sunt mai complicate decât par la prima vedere pentru cei din generația dumneavoastră.

Este o carte superbă a lui Christian Delacampagne, *O istorie a filosofiei în secolul XX*, apărută la Paris în '95, terminată de el pe 24 octombrie '94, în care un mare capitol e dedicat gândirii fenomenului Auschwitz; și asta e ideea simplă a lui: că un criteriu moral de a judeca viața și activitatea filosofilor din secolul XX este modul în care s-au raportat la Holocaust. Lucrurile sunt pentru mine atunci realmente simplificate în legătură cu mulți dintre filosofi în fața cărora unii se închină cu mare respect; eu nu pot să mă închin cu același respect, în fața insensibilității lor morale. Nu numai poezia este alta după Holocaust, dar și filosofia nu mai poate fi aceeași. Ce poate fi mai monstruos decât să fii indiferent față de realitatea distrugerii poporului evreu? Cum poți fi cu adevărat filosof spunând: "despre Holocaust să se ocupe istoricii! Noi suntem filosofi care ne ocupăm de teme majore, cea a Ființei, în primul rând".

Ce alte proiecte de cercetare mai aveți?

V.M.: Am terminat de curând „Etica Afacerilor” ediție în franceză, din nevoia de a veni în întâmpinarea studenților cu care lucrez. Vreau să îmbunătățesc ediția în limba română la care am colaborat cu alți doi prieteni, și ei absolvenți ai Facultății de Filosofie și studenți ai aceluiași profesori. Primul tratat de etica afacerilor în România a fost scris de noi trei. Poate părea surprinzător, dar știu de la profesorii mei din anii '70-'80 ce înseamnă etica afacerilor, ideile etice ale lui Benjamin Franklin, ale lui Max Weber, după care a urmat studiul individual al bibliografiei.

În '72 am terminat eu, Vasile Macovicu în '73 și Dan Crăciun în '74. Ne-am întâlnit, am vorbit despre ce am scris fiecare în acest domeniu, mi-am dat seama că suntem perfect compatibili; am făcut selecția textelor, asamblarea lor. totul cu modificări absolut minimale. E clar că există un spirit al Facultății de Filosofie. Eu cred în acest spirit și cred că aceasta e una dintre cele mai consistente facultăți din Universitate. Are o tradiție, o istorie a ei, și are un sentiment al demnității celor care sunt purtătorii valorici ai filosofiei, seriile succesive de studenți și de profesori.

Cum vedeți dumneavoastră cultura română peste douăzeci de ani?

V.M.: E o întrebare grea. Eu cred că hybrisul de care e cuprinsă cultura românească, această

preeminență a psihologiei în fața axiologiei morale, ar trebui să fie încet-încet părăsit și, deși nimic nu se face de la sine, trebuie intrat în circuitele de civilizație și de demers cultural, de integrare în Europa și în lumea largă. Anumite lucruri care acum par numai fundături, vii prezențe ale unei psihologii gălăgioase și foarte exhibiționiste, vor fi în viitor neglijate.

În decembrie 2003, în timpul emisiunii „Vrei să fii miliardar?” v-a sunat domnul Petre Roman să vă întrebe despre curentul Pop-Art. Ce simțiți față de faptul ca nu i-ați putut răspunde?

V.M.: A, nu, e mai simplu decât vă imaginați. Întâmplarea face sa fim prieteni de când eram foarte tineri amândoi. E o prietenie bazată pe sentimente și pe valori. Ne-am înțeles foarte bine după primele cinci minute; ascultam în mașină o interviu, iar aprobarea din partea amîndurora a ideii dezvoltate acolo ne-a făcut să ne dăm seama că avem aceleași cuante valorice în viață.

Atunci când el m-a sunat în emisiune, în timpul convorbirii era un vacarm îngrozitor în ce auzeam eu. N-am auzit aproape deloc întrebarea, fiindcă nu puteam auzi decât zgomotul sălii. Așa că situația e mult mai simplă, după cum i-am explicat și lui Petre. Știam că va participa la emisiune și că probabil mă va suna. Îmi pare rău, pentru că banii erau destinați copiilor defavorizați. Copiii ar fi primit suma dublată. Oricum, mă bucur că au primit totuși ceilalți bani, nu foarte puțini.

Ați candidat din partea Forței Democratice, conduse de Petre Roman, la Sibiu, pentru Senat. Ce inițiative legislative ați fi luat dacă ați fi fost ales?

V.M.: Sunt inițiative ce vizează cadrul politic general și așa fi făcut ceea ce începusem să fac deja din 2001-2002, împreună cu un grup de specialiști, o parte din ei fiind prieteni cu mine. Am elaborat atunci un plan strategic pentru învățământul românesc, pe zece ani. Ideea noastră simplă a fost aceea că România nu merge utilizând planuri strategice ci, de multe ori, la întâmplare, și cred că ține de iresponsabilitate să cărpești câte ceva pe ici pe colo și să procedezi ad-hoc în sec. XXI. Am făcut un plan foarte bine structurat, ajungând până la nivelul lunilor; am fi ajuns ca în 2012 România să fie compatibilă și comparabilă ca nivel de dezvoltare a învățământului cu celelalte țări din UE. N-a fost să fie pentru că, la promovarea în Parlament, răspunsul guvernanților a fost: „Asta facem noi!”. Nu vă mai spun ce înseamnă asta... înseamnă că nu s-a făcut nimic, ceea știm foarte bine acum.

Am încercat același lucru în domeniul sănătății și în privința sistemului de pensii. Noi suntem cei care am propus, și mi se pare absolut moral, ca aceia care sunt părinții și bunicii dumneavoastră să primească o pensie decentă care nu e nimic altceva decât rezultatul muncii lor. Ei nu sunt inovatori că s-au născut când s-au născut și că au muncit atunci. Prin urmare, era absolut firesc ca o parte din banii ce revin Statului din bănci, BCR-ul de pildă, strânși prin contribuția oamenilor care sunt acum pensionați, să le revină lor. Deasemenea, am propus o lege foarte clară în privința averilor. Ea viza toate averile care au fost dobândite în mod necinstit, prin nerespectarea legilor în vigoare și prin neplata impozitelor.

Legea propusă era una morală -compatibilă cu ceea ce înseamnă idealul democratic și cu legi similare din țările democratice; celor care n-au plătit impozitele li se aplică încă legea din momentul respectiv, vor

plăti sumele pe care le datorează public. O să vină timpul când aceste lucruri se vor întâmpla. Eu nu spun că trebuie să promovăm numai noi ideea aceasta, sau că ar conta cine a avut primul ideea. Important e ca aceste lucruri ce țin de o evoluție democratică firească a României să devină realizabile în viitorul apropiat.

Cum vedeți astăzi studenții dumneavoastră., eventual în comparație cu studenții generației din care ați făcut parte?

V.M.: Sunt anumite mutații, nu semnificative, în ceea ce privește atitudinea fundamentală față de viață. Sunt și mai multe continuități. Cei care vin spre Filosofie sunt oameni speciali, este clar că au înclinație spre meditație și sunt mai degrabă reflexivi decât reactivi. Aceste puncte inițiale împreună cu Facultatea îi fac să fie diferiți de ceilalți.

Dumneavoastră nu știți câte dintre personalitățile de azi ale țării sunt absolvenți ai Facultății de Filosofie. N-aveți o imagine de ansamblu asupra absolvenților care ocupă posturi în cele mai diverse domenii, de la decizia politică majoră la conducerea de bănci. Cei care au realmente pregătire filosofică pot face foarte multe lucruri tocmai pentru că, dacă înveți să gândești corect, poți să le faci. Absolvenții acestei facultăți au dovedit-o. Pot fi etichetați drept naiv și penibil de optimist, dar eu văd întotdeauna latura frumoasă a faptului că se reunesc, într-un singur fir tot mai consistent, oameni care asigură continuitatea. Am un respect deosebit pentru acești studenți -pe care îi văd întotdeauna după primele 2-3 cursuri, după acei ochi care sunt în sală- și nu pot să nu mă bucur enorm când observ acea potrivire între inteligență și caracter.

De aceea, din anul '76 aplic același test numit „RC”. Într-o pauză de seminar din decembrie '76 am avut o revelație, observând că oamenii care citeau din acest autor erau de o calitate specială: erau inteligenți, de bun caracter și cu o anumită stare de blândețe în firea lor. Nu vă spun cine este persoana respectivă, este unul dintre marii oameni de condei ai acestei țări. Mi-am propus, (în toamnă vor fi 30 de ani de atunci), să-i urmăresc pe acești oameni, să văd dacă se confirmă intuiția mea. Până acum, toți s-au dovedit a fi persoane inteligente și de caracter. *Păcat că nu ne puteți spune despre ce autor este vorba...*

V.M.: O să scriu cândva un eseu intitulat „Testul RC”.

Scrie cumva pentru Dilema Veche?

V.M.: Suntem prieteni și am această jenă de a-l lăuda public, deși este evident că va trebui s-o fac cândva, tocmai pentru a determina o recunoaștere a valorii sale.

În sfârșit, ce înseamnă pentru dumneavoastră o dimineață frumoasă?

V.M.: O dimineață frumoasă ar fi una în care nu s-au petrecut lucruri rele în ziua precedentă și nu aflui știri care să-mi spună că vor fi oameni ce vor suferi în ziua care urmează. Și, dimineața frumoasă e aceea în care știu că pot să mă bucur alături de familia mea, alături de soția și de băieții mei. Să mă bucur că există pur și simplu. O dimineață frumoasă este aceea în care continuu să-i ajut pe semenii mei.

dl prof. dr. Vasile Morar predă în cadrul Facultății de Filosofie din București cursurile de Etică și Estetică la anul I, Etica afacerilor la Master, precum și alte cursuri la doctorat. Membru al Catedrei de Filosofie morală și politică, domnia-sa este autor al mai multor volume de filosofie și co-autor alături de Petre Roman și Daniel Barbu al programului politic al Forței Democratice din România

Interviu realizat de Ruxandra Apetrei și Lavinia Marin

Viață STUDențească

Evenimente studențești,
asociații, știri, cenecluri,
inițiative studențești din
Facultatea de Filosofie

Scurt pe 3, 14159265

Teatrul de marți

Sunt convins că cei mai mulți dintre voi n-o să pună mâna pe un număr *Luni* în ziua de luni 6 martie, dar, dacă reușiți, aflați că vă puteți alătura marți 7 martie la 18.00 celor aprox. 80 de studenți de la Filosofie și Teatru care urmează cercul de Filosofie și Teatru, coordonat de lect.dr. Sebastian Grama. Va avea loc reprezentația proaspetei piese *Profu'* de Jean-Pierre Dopagne, cu Răzvan Vasilescu (piesa fiind un monolog). Bineînțeles, tradus în română. Cercul fiind săptămânal, puteți încerca și pe 13 martie.

Logica nu este aceeași la București și la Timișoara

Pentru că în București sunt *mitici* (ce cuvânt urât) iar Banatul și Timișoara ne dau adevărate lecții de valori occidentale, aflați că nu s-a rezolvat conflictul început de o lună între decanul Ioan Biriș (Filosofie UVT), acuzat de a fi fost ideolog marxist-leninist și astăzi corupt în materie de avansări, cu profesorul de logică (tot Filosofie UVT) lancu Lucica, acuzat de a nu ști limbi străine și tot de corupție, dar în materie de șpagă la examen. Majoritatea studenților dlui Lucica au semnat o scrisoare prin care declară că ei nu vor desființarea cursului de logică, deși decanul invocase inițial împotriva lui lancu Lucica observațiile unor studenți cum că nu se înțelege nimic din Logica respectivului profesor. Nu mai înțelegem nici noi nimic: e plauzibil ca studenții să nu înțeleagă foarte multe dintr-un curs de logică, dar cum poate un decan să se plângă de așa ceva?

Cărți noi apar la bibliotecă

Din ianuarie 2006 s-au adus aproximativ 20 de cărți noi la sala de lectură. Majoritatea sunt în germană. Cităm câteva titluri pentru cunoșcătorii acestei limbi: Heidegger - *Sein und Zeit*, Leibniz - *Samtliche Schriften und Briefe*, Davidson - *Dialektik und Dialog*; alți autori în germană: Schlick, Apel, Schopenhauer, Frege, Feyerabend (*Briefe an einen Freund*). Există și trei cărți în română: Simion Mehedinți - *Poporul*, Vasile Morar, Dan Crăciun, Vasile Macoviciuc - *Etica afacerilor*, Nichifor Crainic - *Puncte cardinale în haos*.

Scurt pe 3, 14

- Unul dintre cursurile opționale de pe semestrul 2 se numește "Hermeneutică și apofază". Am auzit atâția oameni întrebându-se ce înseamnă "apofază" încât am impresia că multă lume o să vină la opționalul ăsta de curiozitate. (D.P.)
- Cultură pe Internet: În Revista 22, "Analiza răului politic", controversata carte a dlui Adrian-Paul Iliescu a provocat o scurtă polemică între profesorul numit și Andrei Cornea (vezi, pe Internet, numerele 829-831 a Revistei 22, <http://www.revista22.ro>). Dl Cornea este supărat că Adrian Paul Iliescu atacă figuri majore ca Andrei Pleșu, H.R.Patapievici, Lucian Boia, Adrian Cioroianu și pe el însuși, cu acuze care îi par fabricate. Dl Iliescu invocă analiza textelor respectivilor și discută unele reflexe anti-democratice, comparând zicerile lui Patapievicu cu cele ale lui C.Z. Codreanu. (I.M.)
- Legat de H.R.Patapievici și dezbaterile despre "Omul recent", o excelentă analiză a comentariilor inițiale asupra cărții, realizată de scriitorul Lucian Sârbu (care spunea despre sine „Între 1993 și 1998 am făcut Facultatea de Filosofie, cu licență și masterat. Ca absolvent al acestei facultăți, fac parte dintr-o generație mediocră, căreia nu i-a fost dat să trăiască în timpurile unui maestru”) <http://electra.ifrance.com/electra/patapievici.htm> (M.C.)
- După ce s-a tot vorbit de fenomenalul modul de fenomenologice și hermeneutice și chiar s-a votat în acest sens în Consiliul Facultății, a început să se audă că Andrei Pleșu revine în toamnă să predea. Nu doar noi îl așteptăm cu drag, ci și studenții care au participat acum 7-8 ani la cursurile "Despre îngeri"; ei n-au absolvit încă facultatea, așteptând încheierea rotundă: perspectiva "Despre demoni". Cartea implicită e așteptată cu nerăbdare și de vrăjitoarele de magie albă, rămase fără clienți când a apărut "Despre îngeri". De ce să nu le fie rău și ălora mai întunecate? (M.C.)
- Dacă tot a intrat știrea de mai sus în revistă, să o continuăm: "După ce a rupt o bucată din publicul lui Pavel Coruț prin publicarea seriei coelhene, de ce n-ar ocupa Humanitas și piața clasei medii pasionată de magie?" Dezbateră despre politica editorială a Humanitas, o editură de elită - costuri pe măsură, nu este productivă, dar poate fi foarte amuzantă. Când apăruse *Sein und Zeit*, era o modă să strângi ban la ban să o faci cadou de ziua colegilor, cu cei 10-15 % reducere pe baza carnetului de student. După ce ne-am plictisit de criticat Coelho, iar *Codul lui Da Vinci* al lui Dan Brown a fost acaparat de RAO, o editură care publică *Atlas de filosofie* și cam atât relevant, ce puteai face decât să urmezi experimentele Humanitas: versiunile audio și edițiile speciale la toți gânditorii care sunt prea eseistici și când scriu, dărmite când vorbesc sau îi mai și ilustrează careva. Cât despre politica de advertising în stațiile RATB, îi pot spune dlui Liiceanu că un prieten apropiat a primit caseta *Ușii interzise* la un cerc de gnoză, pentru abilitatea de a-ți descoperi sufletul, atunci când o ascuți. (M.C.)
- [Chinezii [sau arabii (sau perșii, că nu știi niciodată)] spuneau că ce se întâmplă o dată poate nu se mai repetă; dacă se întâmplă de două ori, sigur vine și a treia oară] Clienții cărților Humanitas în versiune audio pot certifica ce bun stimulent pentru somn sunt acestea. Păcat că nu sunt destule naturi intermediare acoverite tematic: despre zâne, despre pitici, despre garguili, despre zmei, despre căpcăuni, despre phoeniși, despre regiunile furnicilor, despre gheșe, despre banshee; Din păcate, nici "despre pinguini" (Apolodor-ul lui Gellu Naum, în interpretarea Adei Milea) n-a apărut la Humanitas Multimedia, e prea zgomotos pentru publicul lor, prea zgomotos (M.C. & I.M.)
- Apropos de somn, se zvonește că un student suspectat de solipsism și efectuare de "extensii

imaginare", i-ar fi spus dlui Pârnu că pentru el, *Tractatus Logicus-Philosophicus* n-are sens decât așezat pe noptieră, pe post de somnifer; prof. Pârnu i-ar fi recomandat să asculte muzică. (R.A.)

● Orice ar spune rezultatele chestionarelor, nu a existat un articol mai citit în toată revista decât o știre din numărul 5 (cea despre fumatul în facultate). Unii portari și unele bibliotecare s-au supărat pe știrea respectivă și, nu se știe de ce, toți erau convinși că a fost scrisă de o studentă. În fine, ei n-au observat că știrea era formulată în termeni foarte blânzi: "se zvonește că..." ceea ce de fapt e suficient pentru a nu o mai face știre. Între timp am aflat că în bibliotecă există detectoare de fum și deci e imposibil să se fumeze. Deși suspiciunea rămâne întotdeauna vie (L.M.)

Despre revistă

- Pentru ca revista *Luni* să aibă o audiență cât mai mare, ar trebui ca puținele exemplare în care ea apare să fie luate de oameni altruiști, care să dea și celor din jur să citească din ce e al lor. Propun ca fiecărui student să i se facă un profil psihologic înainte de a fi lăsat să ia un exemplar din revistă.
- Am încercat să creionăm o listă de reviste culturale disponibile pe Internet, dar ni s-a cam urât. Sunt extrem de muuuulte. Bucurați-vă, sunt puține filosofice. Dar este *Luni* filosofică?
- Profesorii din Facultatea de Filosofie susțin că revista nu e destul de critică. Pentru a fi critici, trebuie și dânsii să fie mai deschiși. Cel mai bine ar fi să ne povestească ei tot, apoi studenții să stea cu burta la soare și să critice. Iată o temă pe care am aștepta articole interesante: "Cum este să fii *decan*?" (pt prof. Mircea Dumitru), "Cum este să fii *fast decan* și să nu mai fii în facultate" (pt prof. Adrian Miroiu), "Cum este să fii *fast decan* și să fii în facultate?" (pt. prof. Valentin Mureșan), "Cum este să fie posibil să urmeze să fii *decan*?" (pt prof. Adrian-Paul Iliescu)
- Laurențiu Gheorghe (Lali) publică pentru prima oară în *Luni*, reușind deja să descopere adevărul absolut despre filosofie. Un loc în care se pare că vrea să popularizeze adevărul de aceeași factură a liberalismului este nou-înființatul forum <http://forum.liberalism.ro>.
- Perestroika și glasnostul au limitele lor. Am promis că vom înregistra ședința de redacție de joi 2 martie și am făcut-o: 80 de minute în fișier .mp3. Dar, de la a treia replică, s-a stabilit că înregistrarea este compromisă și nepublicabilă; persoane care nu trebuie să audă înregistrarea: Dan Panaet - responsabilul de număr absent, dl prof. Surdu, fetele de la moral-politică, administrația facultății, portarii, unul din autorii poeziilor depuse în urnă, presupușii colegi senatori (s-a povestit ce făceau ei dar sigur-sigur avem noi așa colegi?). Ședința de redacție din 16 martie e la fel de deschisă, dar doar n-o să ne autodenunțăm pe site-ul cu 600 de vizitatori.
- Citiți neapărat ultima pagină a revistei. Îndepărtați-vă privirea de controversata rubrică a Roxanei și citiți anunțurile revistei. Dacă aveți o părere bine formată asupra frumuseții valorilor, subtilității genealogiei, filosofiei de liceu sau asupra a orice legat de tema Politica și filosofia, trimiteți articolele la revista@filos.ro. Puteți câștiga una dintre operele clasice puse la bătaie sau pur și simplu să vă ia cineva în considerare. Vom spune de acum înainte: „Citorii noștri scriu mai bine decât ai lor!”. Din simplul motiv că sunt și mai inteligenți
- Aceasta este o știre: cu excepția ei, această rubrică nu este de știri, orice ar fi susținut colegii comentatori mai sus. Nimic din rubrică nu exprimă poziția oficială a revistei (vezi ultima pagină pentru aceea). În sfârșit, aceasta este o pipă.

Răspunsuri/știri scurte/aberații la revista@filos.ro, cu mențiunea: "pentru știri"

Comentează articolele la revista.filos.ro -secțiunea FORUM
Scrie un articol la revista@filos.ro

Articole publicate în LUNI: 6 / nr. 2-4,6-7

Reportaj de Lavinia Marin, lavinia@revista.filos.ro

Ce se mai întâmplă în filosofie

De curând a apărut o carte semnată de Daniel C. Dennett: *Breaking the Spell: Religion as a Natural Phenomenon*. De ce este credința religioasă un lucru atât de important în viața oamenilor? Dennett își propune să răspundă la această întrebare printr-un studiu științific al religiei. Folosind argumente istorice, biologice, filosofice și psihologice, el atacă mai multe probleme centrale ale religiei. De unde ne vine credința în Dumnezeu și cărui scop servește ea? Este cumva rezultatul unui proces de selecție genetică sau e o alegere rațională a oamenilor de-a lungul istoriei? Religia e o prezență cât se poate de naturală pentru cei ce o practică dar ea nu a fost niciodată studiată științific deoarece "majoritatea religiilor au mecanisme interne care descurajează orice evaluare obiectivă, întrebare sau critică." Orice lucru care e important pentru mulți oameni merită studiat cu metode științifice. De ce am studia mai degrabă uraganele sau fenomenul încălzirii globale decât religia? Dennett își propune să se apropie de fenomenul religios fără nici un fel de prejudecăți sau așteptări (pentru că a considera global religia ca o superstiție este tot un fel de superstiție doar că e una științifică). Cartea nu este antireligioasă (cel puțin așa spune Dennett) dar, abia apărută, a avut parte de o cronică foarte acidă în paginile ziarului *New York Times*. Se pare că defectul major al cărții este acela că trece foarte repede peste argumentele cu privire la existența lui Dumnezeu și se concentrează pe comportamentul religios al oamenilor din diferite timpuri și culturi. Discuția asta a comportamentului religios în absența presupuziției că Dumnezeu există îi va jigni pe mulți. E o carte care va fi controversată.

Tot legat de cartea lui Dennett abia apărută, pe 15 martie se organizează o dezbatere între Dennett și Richard Swinburne în Bristol. Swinburne i-a trimis câteva scrisori lui Dennett în care îi aduce câteva obiecții (scrisorile se găsesc pe internet). Dennett s-a apărut cum a putut dar, fiindcă scrisorile nu erau de ajuns, s-a ajuns la această dezbatere publică (va fi ca un spectacol de teatru, publicul amator trebuind să-și cumpere bilet). Între altele, ce îi reproșează Swinburne acestei cărți: presupuziția lui Dennett e că religia poate fi studiată ca și cum ar fi un fenomen natural. Dar presupuziția asta nu are sens dacă nu am stabilit mai întâi dacă există sau nu Dumnezeu; pentru că dacă există fie există minuni și atunci ele nu sunt acoperite de criteriile noastre de științificitate, fie nu sunt minuni și Dumnezeu îi lasă pe oameni să aleagă religia și ei au liberul arbitru (dar știința presupune comportamente predeterminate și asta ar intra în conflict cu religia). Dennett răspunde că el nu își propune să îi lămurească pe oamenii religioși prin cartea asta, ci doar pe savanți. Despre argumentele cu privire la existența lui Dumnezeu nu se pronunță aici pentru că a scris prin alte cărți și cititorii săi ar fi bine să le lectureze pe acelea. Apoi îi aplică lui Swinburne o lovitură sub centură cerându-i să producă el o teorie științifică mai bună despre religie dacă are sau poate. Apoi ajung amândoi la concluzia că au păreri diferite despre ce constituie o bună explicație științifică. Ce va urma se va vedea. Pe 15 martie.

Început de semestru la Facultatea de Filosofie

Joi, 23 februarie, o zi cu soare începe cu o dilemă: oare să te duci la facultate? De obicei în prima săptămână nu se face mai nimic. Totuși, hai să dai o raită, măcar să iei orarul. În plus mai vezi cum e atmosfera. Pe la orele 13 și ceva intri în curtea facultății: câinii se odihnesc pe iarbă, băncile sunt goale; un grup mic de studenți discută lângă ele. Apoi se îndreaptă spre Lucky, și, trecând pe lângă tine, auzi din întâmplare o voce plină de încredere: „Măi, un 5 tot mi-o da el...” precum și răspunsul altuia pe un ton sâstisit „Da, s-o crezi tu că are el coșmaruri dacă te pică...”. Studenții au plecat. Curtea e pustie. Portarul iese în fața facultății să fumeze. Intri în clădire: același pustiu. Urci sus la orar. Acolo, doi studenți, probabil anul I, stau de vorbă. Băiatul e așezat pe calorifer și privește în gol. Fata, în picioare, mănâncă biscuiți și se uită spre orar. E în vocea lor ceva lenș-obosit. Doi oameni în pană de subiecte de conversație. Băiatul își aruncă ochii pe orar „la uite, Metodica predării pedagogiei, anii 1-4. Adică trebuie să ne luăm și chestia asta?” Fata e neinteresată: „Nu știu”. Băiatul oftează: „Oare câte cursuri mai avem?” Ea a găsit ceva interesant în orar: „La uite! Filosofia biologiei! Cu Staicu” Băiatul se uită cu neîncredere la ea: „Ce? Vrei să te duci la un curs de-al lui?” Ea e hotărâtă: „Da” Mai realist, el: „Când e?” Ea: „Joi” După un timp, cu dezamăgire: „Ah, dar avem ceva în același timp.....” Un timp trece în tăcere. Ți-ai notat aproape tot ce trebuia să știi din orar. Băiatul mai încearcă un subiect de conversație: „Sunt curios: oare Bănoiu mai are vreun curs anul ăsta?” Ea se uită prin orar: „Nu”. El: „Asta înseamnă ce și omer semestrul ăsta?” Ea: „Păi de aia a picat atâția studenți, ca să aibă ce face la vară” El deodată iluminat: „Ahaa.....”

Ai găsit un curs interesant să-l iei ca opțional, dar începe de la 14.00. Trebuie să mai arzi gazul o jumătate de oră. Cobori jos. Curtea e pustie. Te îndrepti spre Lucky. Încă din depărtare te izbește atmosfera veselă. E soare și măsuțele de afară sunt pline de studenți: de aia era așa pustie facultatea. Muzica e foarte tare, nu auzi ce își vorbesc cei 10 studenți strânși la o masă -dar ce altceva poate fi decât filosofie? Pe o băncuță de la intrare stau vreo 4 studenți din anul 2 cu teancuri de foi xeroxate în brațe. Sunt veseli și par dornici să citească foile alea. Cheful de muncă li se citește pe față. Fără ironie.

Intri înăuntru. Sala cu biliardul e plină. Încerci alături. Da, mai puțini oameni.

Ciudată sala asta cu poze din Bucureștiul vechi, petale de trandafir și candelă, toate aceste pretenții de cafenea selectă când alături se joacă biliard. Găsești studenți din Filosofie și aici. În timp ce bei o cola auzi alte conversații. „Și? A mai spus chestia aia că nu vrea să veniți la seminarii?” - „Nu. Dar când a zis el asta vreodată?” - „Ce? Nu știi? La Metafizică. Și a mai zis că dacă nu citești nimeni vorbim despre fotbal. Da. Că de aia mam și dus la al doilea seminar. Și, bineînțeles, iar nu citise nimeni” - „Și? Ați vorbit despre fotbal?” - „Nu. S-a enervat și a ieșit să fumeze vreo 25 de minute. Când s-a întors - nimic despre fotbal. Așa că n-am mai dat pe la seminariile lui.”

Ai terminat Cola. Te îndrepti spre facultate. Vezi prin fereastră că la bibliotecă sunt destul de mulți cititori la sală. Bagi capul pe ușă dar nu e nimeni la împrumut. Te așezi pe calorifer și ațintești cu privirea o pată de lumină de pe podea. În cabina lui portarul numără jetoanele pentru automatul de cafea. Sunetul monedelor căzând într-un pahar de plastic - doar asta se aude în toată facultatea. 32 de jetoane. Urci din nou sus, la orar. Acolo, o fată își notează cursurile. Se apropie o colegă de ea: „Salut! Ai văzut ce orar de c...t avem?” - „Nu, acum îl iau” - „Lasă, că ți-l dau eu. Hai să mergem în clasă”. Cele două fete pleacă. Mai auzi în timp ce se îndepărtează: „Tu te-ai tuns?” - „Da. De fapt mi-am făcut doar breton” - „Ți stă bine.” - „Mersi”

Cobori din nou. Parcă s-a mai animat atmosfera. Niște studenți discută lângă panoul revistei. „Deci, ce avem de citit?” - „Aristotel, cartea a 3-a...” Un altul intervine: „Și a 4-a, nu?” Primul rectifică: „Da, a a 3-a și a 4-a”. Intervine încă unul: „Și n-a zis să citim și a 5-a?” - „Ba da, că ne-ar putea ajuta să înțelegem mai bine.” Primul repetă oftând: „Deci a 3-a, a 4-a și a 5-a.” Grupul se îndepărtează. Apare profesorul de la cursul care te interesa. Le spune studenților: „Mai stăm puțin”

leși afară, în fața facultății. E soare. Alte discuții la o țigară - „Ce? Are emisune la televizor?” - „Da, în fiecare seară. E un fel de co-moderator” - „Și cine mai e cu el?” - „Ăla care-a fost bătut, cum îl cheamă? Andronic!” - „Pe ce post?” - „Senso.” - „N-am auzit” - „Dar, să vezi. Nici nu zici că e el, e cu totul altfel decât la seminarii. E așa,.... timid. Nici nu îndrăznește să le pună întrebări la aia. Îi ia așa pe departe, gingaș... Chiar am vrut să pun mâna pe telefon, să intru în direct și să-i zic: Băi, Lali....”

Amfiteatrul populat la început de semestru

La terasa Lucky-grupele de filosofi

Rubrică

CRITice

Luăți de poziție, articole ce se autodefinesc ca fiind critice

Articole publicate în LUNI: 2 / nr.4,7

Actualități tabloide

de Cătălin Bălan

► *Primarul din Suceava s-a pus pe strâns cîini comunitari, numai că a primit o scrisoare cu blestemății de la niște călugări și maici care îl amenințau cu Cel de Sus pe edilul cîinos. Declarația primarului însă, nu demonstrează decît că la mijloc e mîna necuratului: "În spatele acestor proteste se ascund unele grupuri de interese".*

Brigitte Bardot, Paula Iacob (avocata patrupedului xenofob) și asociația "Cuțu-Cuțu" reprezintă un grup de interese deconspirat. Pînă acum toată lumea vorbea de grupuri de interese pentru că dădea bine să fii hăituit de ele, însă noi am găsit rețeaua subversivă. A, era să-l uit pe Mihai Constantinescu. Iubiți și cîinii vagabonzi.

► *Barometrul rural prezentat de Institutul pentru o Societate Deschisă ne spune că 85% din locuitorii satelor din țara noastră merg încă la closetul din curte, în timp ce 2% dintre românii fără mofturi nu merg nicăieri, căci nu au wc.* Problema se pune dacă cei 200.000 de votanți majoritar PSD (cît înseamnă 2%) se abțin sau chiar nu consumă foloase de la vacă, găină sau porc. Dacă e valabilă prima variantă, oamenii aceștia pot fi pierduți pentru exercițiul democratic, din moment ce exersează zilnic prin ogradă absenteismul la urne. Unica salvare ar fi autobuzele cu toalete. A doua posibilitate îl lasă cu gura căscată pe puștiul chinez care era anunțat ca al doilea Budha pentru că nu mîncase nimic de cîteva luni. Eu cred totuși că sătenii noștri stau în lotus sub smochini autohtoni. Oare au bețișoare parfumate?

► *C.V. Tudor a spus că deține informații că pînă în luna iunie 2006, PD se va retrage de la guvernare. Domnia sa a mai declarat că în privința perchezițiilor, își pune casa la*

dispoziția jurnaliștilor care pot veni cu o singură condiție: să nu-i sperie copiii care sunt încă minori. Faptul că liderul PRM a vorbit în același discurs de cele două situații, mă determină să cred că informația despre PD o are de la copiii domniei sale, din moment ce vrea să-i ferească de întrebările iscoditoare ale presei. Eu zic să așteptăm pînă cînd copiii Tribunalului devin majori și apoi îi putem speria. Da' halatu'?

► *Femeile căsătorite din Coreea de Sud sunt cel mai puțin fericite de viața sexuală, conform studiului unei companii ce vinde medicamente pentru potență. Ele sunt nemulțumite în primul rînd de lipsa de afecțiune a sexului tare, după cum informează Reuters, citat de Rompres.*

Nu știu cum or fi femeile din Coreea de Sud, dar cred că cele din Coreea de Nord depășesc norma la satisfacție sexuală. Acolo cred că la un sondaj similar, toată lumea ar fi pentru și ici-colo cîte o abținută. Nu știu ce se întîmplă dacă își fac bărbații autocritica, pentru că ar da cu eroare. Cineva minte și se trece la interogatoriu oral. Mie mi-a plăcut în știre "lipsa de afecțiune a sexului tare". Care tare?

► *Ministrul de externe bolivian a declarat că frunzele de coca din care se extrage cocaina, sunt atît de nutritive încît ar trebui incluse în meniul pentru micul dejun oferit de școală.*

Eu aș propune să nu fie preluată știrea asta de alte publicații, nu de alta, dar ne pleacă în Bolivia toți copiii de vipuri și toți jucătorii români de la Juventus. Vom deveni o țară pustie și vom spune că pe lîngă exportul de creiere, ne-au plecat și nările. Ar mai fi varianta implementării programului: pe lîngă corn și lapte să existe la masa de dimineață o priză pentru fiecare micuț. Ar fi o politică socială inspirată.

Articole publicate în LUNI: 11 / nr.1-7
de Marian Călborean, mc@filos.ro

Scurt paradox al intelectualității române

O dată la trei luni, se întîmplă ceva interesant în „cultura” română: propovăduitorii diferitelor idei occidentale în barbaria românească se deghizează în idealști fără cauză și purced a se înjura. Ne interesează?

Seriile de certuri au deseori o legătură cu Facultatea de Filosofie din București: dezbateră despre „ideologia” comunismului din Facultatea de Filosofie (Alexandru Boboc), dezbateră despre „dinozaurii” din Academia Română și opera lui Eugen Simion, eterna ceartă în trei între gruparea „Științe Politice”-Universitate (Preda, Barbu), gruparea „Științe politice” SNSPA (Alina Mungiu Pippidi, Adrian Miroiu), gruparea din Filosofie (Adrian-Paul Iliescu), dezbateră despre numirea de către Traian Băsescu a noii conduceri a ICR șamd

Încă o situație recentă: Mircea Mihăieș atacă în nr. 5 / 2006 al „României literare” pe Ion Ianoși, fost „instructor C.C.” între '55-'65. În fața protestelor ce apar rapid, el publică în „Cotidianul”, transformînd-o în problemă de masă, articolul „Alte voci, alți instructori” (13-02-2006). Între timp îi răspund Radu Cosașu și A-P Iliescu, printre mulți alții. Pe 20-02-2006, Mircea Mihăieș răspunde tot în „Cotidianul”, în special celor doi detractori; el justifică atacul unei persoane printr-o viziune generalisimă a culturii române: dezechilibrul între atacații de stînga și atacații de dreapta.

Dacă am fi doar puși în fața unor texte, nu ar exista vreo dilemă asupra cui are dreptate: dl Mircea Mihăieș nu este un expert în ceea ce susține, argumentele sale sunt insinuant-sofistice, toate mărturiile păstrate față de prof. Ianoși dezminț acuzațiile actuale. Și, în plus, dezbateră nu este nicidecum nouă, dl Ianoși recunoscînd în mai multe rînduri acum mulți ani că este de stînga și că a încercat să cerceteze filosofic într-o paradigmă marxistă; cel mai important, nu a avut decît prea puțin de dezis după 1989.

Dar dacă toate stau astfel, de ce binevoiește dl Adrian Paul Iliescu să-l numească pe dl Mihăieș, publicist în vreo patru ziare și reviste, drept „analfabet” șa? De ce domnul Mihăieș nu pretinde (și se crede generos pentru aceasta) să-i ceară dlui Ianoși demisia din Academie, sau măcar retragerea din Facultate? Credeți sau nu, intelectualul român prins în dezbateră nu poate face altceva decît să recurgă, în ambele cazuri, la „rușine” și „bun simț”; el ar vrea ca ceilalți să tacă sau, mai bine, ca doar el să vorbească, nefiind deloc sigur pe capacitatea de selecție a publicului.

O cultură sănătoasă ar presupune ca ierarhia meritelor și popularitatea să se echilibreze reciproc: Coelho să nu devină mare filosof, nici Heidegger un zeu inatacabil. În cultura română, cititorii sunt liceeni sau studenți, cîteva persoane rătăcite în funcții publice (care citesc presa culturală la fel cum merg la Ateneu -pentru că le vine gratis la birou), plus o masă amorfă de profesori de liceu, public sărăcit, emotiv și mai ales instabil. Ierarhia meritelor e constituită de așezămîntul universităților și facultăților care nu comunică foarte bine între ele, fiind public văzute drept fiefuri ale anurilor profesori. Decurge fără vreo pretenție de originalitate că mecanismele culturale nu funcționează pentru că popularii nu citesc textele academice dar nu se sfîșesc să le critice; academicii vor la rîndul lor să fie apreciați și devin populari. Într-o cultură de autori, fără curente și dezbateri de idei, eu personal aș simți că trebuie să am dreptate, hic et nunc, chiar dacă s-ar nărui pămîntul.

Dar emoțiile puternice nu-mi priesc; așa că nu văd de ce ar trebui eu ca cititor să mai citesc. Mi-e oarecum frică să lecturez seria de comentarii închipuit liberale ale căte unui analist, pentru ca acesta să-și confeseze apoi revelația subită că, în fapt, criticile sale se bazează pe faptul că el nu are „un organ pentru stînga”. Și alte asemenea.

PS Există totuși speranță, s-ar putea să fi nimerit la locul potrivit. De exemplu, dacă și cititorii susțin demiterea dlui Mihăieș din funcția de vice-președinte al ICR, nu vă sfîșiiți, H.R. Patapievicu tocmai e în anul I de doctorat, sub coordonarea prof. Ilie Părvu. În Facultatea de Filosofie.

PS2. Vă recomand să citiți și următoarele comentarii:

-un articol din Revista 22 (nr 688,2003) al lui V. Tismăneanu despre opera lui Ion Ianoși:

<http://www.revista22.ro/html/index.php?nr=2003-05-19&art=456>

-ultimul articol amintit al lui Mircea Mihăieș din „Cotidianul” (20-02-2006):

<http://www.cotidianul.ro/index.php?id=4113&art=9514&cHash=9e77403e0a>

„Viața și opera” Andrei Pleșu, Dilema Veche (nr. 108, 2006)

<http://www.algoritma.ro/dilema/fw.htm?current=109/index.htm>

-Luni

Nr. 7

Conține 3 fascicule,

12 pagini:

PRINCIPAL

(pag. 1-6)

-INTERviu: 2**-Viață STUDențească: 3-5****-CRITice: 6****STUDII ȘI ESEURI**

(pag. 7-10)

ARTE ȘI LITERATURĂ

(pag. 11-12)

STUDII ȘI ESEURI**Conceptul de la pagina 7:****A priori și a posteriori**

de Gheorghe Ștefanov, stefanov@revista.filos.ro

S-ar putea spune că *a posteriori* e un pic vulgar, dar fiindcă e vorba de un cuplu de concepte, ar fi ciudat să fie vulgar doar *a posteriori*. Dacă *a posteriori* e vulgar, atunci ar trebui să fie și *a priori*. Dar *a priori* nu este vulgar. Atunci poate s-ar putea spune altceva. Să zicem că haloul conotativ al lui *a posteriori* are o notă vulgară, iar în cazul lui *a priori* lucrurile nu stau astfel. Dar trimiterea spre vulgaritate nu vine de la conotațiile lui *a posteriori*. Fiind un concept tehnic, introdus și utilizat ca atare, *a posteriori* nici nu a apucat, în fapt, să își închege niște conotații. "Politician", de pildă, a căpatat în limba română niște conotații negative. Lucrurile nu stau la fel cu *a posteriori*. E vorba, mai degrabă, poate, de asocierile pe care le putem face pornind de la sonoritatea cuvântului. Dacă există o determinare socială și culturală a conotațiilor unui termen, în cazul lui *a posteriori* e vorba, pur și simplu, de o chestie de fonetică. Pardon, de o *chestiune* de fonetică. "Chestie" sună un pic colocvial. Nu vreau să spun că are o sonoritate colocvială (precum "bârlog", de pildă, care "sună" astfel, fără să fie, de fapt, un termen colocvial). Dar nici nu cred că vreau să spun că are o conotație colocvială ("a beștelii", de pildă, te poate trimite la ideea de dialog colocvial, datorită conotațiilor pe care le are). Bun, să revenim la *a priori* și *a posteriori*. E vorba despre modul în care se petrece ceva. De obicei ceea ce trebuie să se petreacă are miză epistemică. Ar fi chiar ciudat să spun despre un om că gătește *a priori* Beef Stroganoff. Sigur, cineva ar putea înțelege ceva din asta. Dar nu în virtutea conotațiilor lui *a priori*. Mai degrabă prin intermediul unor asociații. Totuși, am în vedere mai degrabă asociații conceptuale decât asociații simbolice (cum ar fi cea dintre "vultur" și "stramoși", să zicem). Iar acum ar trebui să scriu ceva care să constituie un soi de *poantă*, de *miez* al acestui textuleț. Să lăsăm însă deoparte astfel de constrângeri quasi-narative. Îi este cuiva limpede ce înseamnă "în mod independent față de experiență"? În ce sens independent? Politic? Administrativ? Cauzal? Conceptual? Asta fără să mai vorbim despre "experiență" (mărturisesc că în acest punct am oscilat între a utiliza sau nu o preteritie).

Articole în Luni: 1, nr 7
de Elisabeta Turmac

(text selectat în urma cursului de Cultură politică)

Vulgaritatea în cultura poporului român

Există vulgaritate? Este românul vulgar?

Nu te poți război cu propria natură. Mai exact, singura șansă de a domina este să o asumi. Integral-nu e rentabil și nici cinstit- să-ți faci un portret public cosmetizat. Mai devreme sau mai târziu, solemnitățile contrafăcute și purismele demagogice se destramă și te fac de răs. Firește că nu e recomandabil să fii impudic, să arăți fiecare centimă din slăbiciunea proprie sau să ieși în piață cu lucruri care sunt, prin natura lor, private. Pe de altă parte nu e bine să mergi cu discreția până la duplicitate. Cei care, la dineurile oficiale, afectează cumpătarea, pentru a se îndopa apocaliptic în fața frigiderului de acasă, îmi sunt suspecti, ca și cei care fac amor pe întuneric sau visează noaptea, într-o solitară concupiscentă, la tot ceea ce și-au refuzat peste zi. Înțeleg, firește să asigur maxima coerență posibilă între ființa mea intimă și cea socială, să nu-mi ascund umbra sub preș.

Vicii. Toți avem vicii. Că citești cărți într-o bibliotecă la Harvard sau că tragi pe nas, se numește tot viciu. Vicii recunoscute și vicii dezaprobrate. Fiecare are rețeta lui existențială, fiecare dintre noi trăiește în propria-i lume. De ce spun toate acestea eu, din perplexitate față de lumea de ieri și de azi. Dar cum arată lumea din jur, scena noastră politică, publicațiile, talk-show-rile la care unii din puriștii de azi, de ieri, de mâine nu ezită să participe? Nu se prostituează, zi de zi, principiile, idealurile, cuvintele? Întoarce-te la cultură omule. Dar unde a fost el până acum? Și unde a fost înainte? Se află el cumva în altă parte decât acolo unde îi este natura umană? Face parte vulgaritatea din concentrația oxigenului pe care îl respirăm? Vulgaritatea este ceva care se află pe buzele tuturor dar la care nimeni nu cugetă vreodată? Tot ceea ce voi face este o încercare de a contura câteva idei despre vulgaritate. Există sau nu ea în cultura poporului român? Firește că da, am fi tentați cu toții să spunem. Dar cred că astfel am fi cruzi și neatenți în privința localizării ei. Spun *încercare* pentru că mi se pare necinstit să plasez discursul la altă scară.

Toate acestea prind corp în viața spectaculoasă a destinului fiecărui individ uman ireponsabil de el. Totul se trăiește și nu știu dacă avem dreptul să comentăm totul, pentru că, să nu uităm, nici noi nu suntem perfecți, și noi avem mizeriile noastre sufletești. Adevăratele probleme morale, nu sunt acelea pe care ți le pui cu creionul în mână, în destinderea responsabilă a contemplării și analizării, ci acelea care ți se pun, care apar imprezvizibil și violent. Unii au nevoie de ghidaj, de a trăi prin delegație și de aceea transferă asupra altuia responsabilitatea propriilor greșeli. Nu este eticul o referință contrară a fiecăruia? Ce faci când apar situațiile limită, iar eticul se impune cu obligativitate? .... (continuare în pagina ESEU / 9)

Articole publicate în LUNI: 1 / nr.7

de Laurențiu Gheorghe

Despre ce ar trebui să... (sau *normativul descriptiv*)

Pentru că se poate, am decis să scriu și eu un articol în revista Luni, deși titlul revistei îmi dă aceiași fiori pe care îi aveam ca student când vedeam în orar cursuri puse luni dimineața. Articolul conține tot adevărul despre filosofie în general și despre facultatea noastră în particular. Orice altă versiune este declarată ab initio nulă de drept și lovită de nulitate absolută de fapt. Am vorbit.

*****

Despre ce vreau să scriu : despre ce fel de filosofie trebuie să facem acum.

Acum câțiva ani eram la o școală de vară în America despre schimbările sociale. La un moment dat trebuia să lucrăm în grupuri și organizatorii s-au gândit să ne împartă în *descriptive and normative sciences* așa că eu nu știam unde să mă duc. Era ceea ce făceam eu descriptiv sau normativ? Pe de-o parte la facultate mi se spunea că noi nu dăm verdicte, noi nu suntem dogmatici, noi nu prescriem cum trebuie să fie lucrurile, pe de altă parte tot la facultate ni se spunea că noi nu ne ocupăm de cum sunt lucrurile, noi nu descriem omul sau natura umană, noi nu înregistrăm comportamente, noi nu facem statistici și nici sondaje de opinie (Noi, adică noi - filosofii, bineînțeles). Nu mi-a trecut prin cap să întreb la noi la facultate: dar atunci stimați și venerabili maestri, *noi cu ce anume ne ocupăm?* Această ocazie fiind pierdută, mă aflu în mijlocul Amfiteatrului 1 al Departamentului de Arhitectură al Universității din Virginia, în aceeași situație de mare profunzime filosofică precum se afla măgarul lui Buridan[1] în curtea Universității din Paris: "unde să mă duc, la nominaliști sau la realiști"?

(continuare în pagina ESEU / 10)

Monitorizarea monitorizării mele

Inițial, am vrut să scriu despre mine. Fiindcă, mai întâi, subiectul îmi era familiar. Apoi, îmi ofeream ocazia de a strecura în text unele informații aparent neutre, menite a-mi crea o imagine favorabilă. Mă și apucasem de lucru, în ideea că-l voi încheia în prima săptămână (mai lejeră) a noului semestru. Planurile, însă, mi-au fost brusc tulburate în urma unui telefon de joi seara. M-am bucurat să aud vocea unei vechi prietene (o pictoriță, dacă detaliul are importanță. Nu cred.). Plecase din țară de prin '96, cu numai două scurte reveniri. Acum era în București (pe care, între timp, l-a părăsit iarăși), mă căutase la Facultate miercuri, fără succes. N-am apucat să ne vedem, programele noastre fiind peste măsură de încărcate, însă, către finalul discuției, m-a întrebat: "Cum ți se pare *al patrulea*?". Nu mi-era clar, "*al patrulea*" ce? Atunci am aflat că, de vreo doi ani, primea numeroase e-mail-uri de la cineva cu ID-ul (așa se cheamă?...) "*agesg*", e-mail-uri care o informau despre diferite persoane pretinzând că ar fi Sebastian Grama (ceea ce, considera ea, putea să fie o explicație pentru "...sg"-ul din "*agesg*"). M-a uluit faptul că patru inși se dădeau public drept mine, o dată pentru că nu vedeam cui și la ce ar folosi o atare glumă, încă o dată pentru că nu știseam nimic, iar în fine pentru că altcineva se gândise la monitorizarea complet absurdelor "uzurpări". Desigur, acestea numai după eliminarea logicelor ipoteze că: 1. era o farsă a celei care mă anunțase; 2. era farsa unei cunoștințe comune. Misteriosul "*agesg*" nu răspunsese niciodată mesajelor prietenei în chestiune. Am rugat-o să-mi trimită și mie ceea ce primise. Mirată la rândul-i (fusesse convinsă că eram la curent), mi-a pus la eficientă și electronică dispoziție fișele celor patru "amici". Oarecum dintr-un s-a părut că în fiecare dintre zisele fișe am găsit amănunte ce dovedeau că ipochimenii mă studiaseră și mă urmăriseră îndeaproape. Redau aici, în hamletiana speranță că o astfel de "punere în scenă" îl va determina măcar pe unul să se dea în vileag, rezumatul celor atât de neașteptat ieșite la lumină:

Personajul 1 susținuse că a scris două romane și 1/2, anume *Sol*, *Sinus*, respectiv *Act*. Pe lângă perfectă "coincidentă" cu titlurile celor 3 "continuări" (pomenite și în numărul trecut al revistei "Luni") produse pentru *Alge pe stâncă*, omul părea să cunoască îndeaproape indivizi ca Morsa, Clara, Bimbo, Egina, P.P., genele Miriam și Leila, Sigma, Dona, Clío, Benedict, ba chiar și pe Zara!... În plus, indica inițialele A.-S.-S.-A. ca sugerând un ciclu specular (A.S./S.A.), dublă imagine a cuplului *Aisa-S.*, precizând că "*Sinus*", alături de "gol în structura părții faciale a craniului" și "pliu al veșmântului roman la piept (la sân)", rostește absența lui S. din poveste (chiar dacă înlocuit cu *Sigma*: "*SINUS*" = "*și Nu S.*"!...).

Personajul 2 colaborase, folosindu-se de numele meu, la revista "Beau Monde". Pare o aberație: ce legătură putea fi între mine și "Beau Monde"? Aranjamentul era, însă, diabolic. În numărul din ianuarie-februarie 2004 al numitei publicații, la pagina 88, exact așa cum debita impostorul, există o fotografie admirabilă a Deliei

Nartea, nu mai puțin admirabilă actriță a Teatrului de Comedie. Mai jos, un text nițel idiot conține frazele: "*Exuberanța erotică a șampaniei trebuie să mîngîie simțurile fără a le violenta, cum spune criticul Sebastian Grama. (...)* Același cronicar mai spunea că, de *Anul Nou, din spuma șampaniei se naște, de fiecare dată, Afrodita...*". (Numaidecât alăturat, pe un cartuș roz-portocaliu, se înșirau tipurile de recipiente "tradiționale" pentru amintita băutură: *Quartz* - 18,7/20 cl.; *Demie* - 37,5 cl.; *Bouteille* - 75 cl.; *Magnum* - 1,5 l.; *Jeroboam* - 3,2 l.; *Rehoboam* - 4,5 l.; *Mathusalem* - 6 l.; *Solmanazar* - 9 l.; *Balthazar* - 12 l.; *Nabuccodonosor* - 15 l.). În concluzie, m-am văzut avansat la gradul de specialist oenolog!... Totul mi s-ar fi părut hilar, dacă nu ar fi fost la mijloc Delia, o realtate foarte bună prietenă. Am sunat-o imediat și am aflat că apocriful "eu" își oferise mediocrele servicii prin facilul intermediu al unui "*sebastian_grama@yahoo.com*" (astăzi - am verificat - inoperant).

Personajul 3 a citit revista "Luni" din 20 februarie 2006! La pagina 4, în simpatica rubrică intitulată "Scurt pe 3,14", mi se atribuie o veche tovărășie cu literatura lui Daniil Harms (datând de la "Șopîrla" și "Urzica"). Iată ce susține "S.G.III", pesemne cel mai periculos dintre cei monitorizați de către "*agesg*": "respectiva notă are perfectă dreptate în genere, însă mă supraestimează. Personal, pe Daniil Harms l-am descoperit (și nu sunt mândru a o mărturisii!) abia către sfârșitul anilor '90 (ulterior datei la care au ieșit pe piață Algele...). În ceea ce privește lecturile mele mai vechi, aș menționa, în primul rând, elitista revistă Pif. Harms era stângaci indicat, în cuprinsul interviului, ca o asemănare posibilă, nu ca o <influență>. Regretata Florența Albu, în '95, mă apropiase, cu onorantul prilej al unei complicități cu "Viața Românească", de Urmuz... Ontogenetic, am trecut de la Placid et Muzo direct la Dostoievski, de la Totoche la Camus, de la Rahan la Rimbaud... Apropo de Rahan, îmi aduc aminte felul în care, la (cel mult) trei episoade, reușea să demascheze câte un preot sau câte vrăjitor malefic dintr-o comunitate a celor ce marchent debut. Pentru cineva care a predat ani de zile Filosofie și Religie, mi se pare - vorba lui Derrida (și a lui Cristian Iftode) - <o referință obligatorie>!... (Abia aștept ca fiica mea să mai crească puțin, cât să-mi dea pretextul reîntoarcerii la Pifou, Dicentim, Leonard...). Studenții care m-au văzut, în urma unui curs mai fluent, urcând în grabă, la pauză, treptele din Facultate, sărind câte două-trei, n-au bănuț niciodată că motivul pentru care alerg este acela de a mă izola cât mai repede în birou, pentru a striga, victorios, Raaaahaaaaa!...".

Personajul 4 chiar că nu are nici o legătură cu mine. Ignorându-mi notoria anetopatie, scrie: "Nu se mai găsește nimic, o frunză, un pahar, un vis, o carte, un fluviu de alcool, o intervenție chirurgicală, somnul adînc, heroina, vacanța, o mîină delicată, o filă de nor, un ospăț, o armată, o plecare, o melodie, un pretext, o voce, un ordin, o boală gravă, o după-amiază prăfuită, o crimă, un

telefon (de pildă roșu), o pasăre, un cuvînt, o halucinație, un medicament, un gest, un clopot, o fisură, o ușă, o tehnologie, un ritual, o țigară, o lacrimă, un fir, un șoc, o tăcere, o clădire, o explozie, o duminică, un șanț, un contraargument, o lege, un arhanghel, o șpagă, un hohot, o criză, un pat încălzit, un poem, niște fapte, o imagine, o lamă strălucitoare, o poțiune magică, o adunare populară, o linie pe asfalt, o clipă, o stratagemă, o senzație, o glumă, un drum, o cortină, puțină otrăvă, un parc, o aberație, un act, o rugăciune, o stîncă, o vioară, un glob de cristal, o mantie, o scară de serviciu, o axiomă, un trăsnet, un proces verbal, un joc, un truc, o discuție idioată, o seară la o masă, o incantație, un aparat, o scoică fermecată, un puț infinit, o somație, un bordel, o intuiție, un viciu, o regulă, un sfat, o grotă, un vehicul, o declarație, mă auzi?, o declarație, un decret, o anomalie măcar, o soluție, ceva, o soluție ca să mai scap de tine...", precum și "Fiul lui Leibniz a scris Biologia"...

Nu este mai nimic de adăugat. Pentru iminente precizări (desigur iminente), am pornit cercetările pe cont propriu.

P.S.: Dacă ajunge la cineva textul: "Nu-mi vei putea scăpa: sînt absența ta. Și te urmez oriunde nu ești. Așadar, nu te voi părăsi niciodată eu, ci tu va trebui să te părăsești pentru a mă găsi. Dacă nu mă cauți, mă lași ascuns, iar dacă mă cauți mă ascunzi...", aș vrea, în ciuda unor posibile "contralecturi", să nu fiu suspectat de colaborare cu Gerardo Mello Mourão: n-aș fi capabil de așa ceva (m-aș lăuda să fiu), chiar dacă, odată, eram gata să-i dedic Oliviei de Krählenbühl ("... cea care nu mai este prezentă prin absența ei..."), omit cu bunăștiință indicarea sursei) un exercițiu de felul: "Din principiu, amanta era în mod riguros identică soției. Aceiași ochi, zîmbet așijderea, sinii la fel, gura de nedeosebit ca și apucăturile, statura, glasul, îmbrăcămintea, lecturile... Aveau aceeași rude și locuiau în aceeași casă, tîndu-se în același timp la unul și același deget (arătătorul, ca ieri după-amiază) și născînd simultan același copil. În fiecare sîmbătă, le mărturisea cu aceeași cuvinte o aceeași dorință în același timp, iar cînd ajungea tîrziu și cînd făcea o gafă le spunea o aceeași minciună. Probleme cu vecinii, cunoștii, familia n-a avut, bine-nțeleș, deoarece toți credeau că îl văd cu soția, deși era cu amanta. În ziua în care l-a împușcat pe amantul soției, glonțul (același, evident) l-a doborât și pe soțul amantei. Lovitura fusesse precisă, a căzut imediat și ambele femei, în următoarele 9 săptămîni, l-au regretat sincer. (S-au întîlnit pentru prima dată la cimitir și au devenit bune prietene)..." Sunt curios care dintre cei patru se va grăbi să-și pună semnătura pe asta!...

P.P.S.: 3 precizări: 1. Deosebiri de opțiune ortografică sunt departe de a fi inocente. 2. Un prieten hermeneut a descoperit un sens occult al celor de mai sus; ne vom întîlni, probabil, joia viitoare, după seminarul de "Continentală", să aflăm și eu care este acela. 3. Îmi dau seama că de plictisitoare vor fi fiind "P.S."-urile.

Vulgaritatea în cultura poporului român

(continuare din pagina ESEU /7)

Crezi că sub mască nu poate citi nimeni. Amăgiri, în situații limită se vede stereotipia socială cea mai fadă. De foarte multe ori nu percepem vulgaritatea decât de la nivelul scandalosului în sus. Până la acel nivel, totul ni se pare oarecum în regulă, și ca atare, în afara oricărui interes și a oricărui discuții.

Strict vorbind, deriva morală de fiecare zi nu constă într-o acumulare dementă de păcate strigătoare la cer. Nu omuciderea, sodomia, asuprirea copiilor sunt materia primă a vulgarității cotidiene; nu păcatele strigătoare la cer - ele tind adesea să se înscrie în sfera patologicului decăt în cea a vinii. Crima lui Raskolnikov plutește ca mai toate crimele dostoevskiene- undeva între muribund și religios. Mult mai elocventă din unghi etic mi se pare imoralitatea personajelor lui Gogol, demonismul lui Plat, monstruoșitatea incoloră a sufletelor adormite. Am fi tentați să spunem că doar omul mediocru e vulgar. Tocmai acesta e păcatul lui de moarte, cel care îl scutește de atacul comunității și de tresărirea conștiinței proprii. Caracterizat și văzut doar prin ceea ce omite, decât prin faptul comis, invulnerabil, liniștit în gesturile și expresivitatea sa, omul mediocru e depozitarul cel mai perfid al mizeriei morale. Și el există în fiecare din noi. Nu e politicos, rezervat, educat, manierat, nu e nici măcar atent. Această nici măcar e problema centrală. Marcat de această incapacitate, omul se face vinovat nu de răul la care e constrâns (de împrejurări aspre, spaime necontrolate și alte asemenea), ci pentru răul la care consimte neconstrâns. Ipocritul profundă morala cu discreția. Drama lui nu e că se simte mereu îndemnat să greșească, ci că nu-și poate camufla perfect greșeala.

Niciodată în istoria omenirii practicile sexuale nu au fost tănuite. Au fost perioade când oamenii nu prea vorbeau despre acest lucru deoarece era considerat pudic. Dar au existat și perioade- epoca victoriană- când practicile sexuale nu prea erau tănuite, cuvintele erau rostite fără excesivă pudoare, iar faptele nu prea aveau nevoia de perdea. Gesturile pe față, vorbele spuse direct, obscenități vizibile, anatomii dezgolite ș.a.m.d. Fără a sta prea mult pe gânduri și astăzi este la fel. Și cum s-ar putea ca lucrurile să stea altfel? Explicațiile ar fi că, dacă reprimarea a fost, începând cu perioada clasică, modalitatea esențială de legătură dintre putere, cunoaștere și sexualitate, nu putem scăpa de acest jug decât plătind un preț considerabil: ar trebui o abolire a interdicțiilor, o violare a legilor, o reabordare a locului convenit plăcerii în real, dar și o economie nouă în cadrul mecanismului plăcerii, pentru că și cea mai mică scânteie de adevăr are o condiționare politică. Nu putem aștepta astfel de efecte nici de la practica medicală, nici de la un discurs teoretic chiar dacă el ar fi riguros.

După sute de ani de exprimare neînfrînată, putem face să coincidă apariția reprimării cu dezvoltarea Capitalismului. Dar discursul despre sex a fost mai degrabă multiplicat decât rarefiat; chiar dacă a purtat cu el interdicții și prohibiții în moduri decisive, a asigurat consolidarea și implantarea unei întregi sexualități disparate- ceea ce înseamnă că toate acestea nu au jucat în esență decât un rol de apărare. Nu ar trebui oare să ne punem întrebarea: de ce este sexul atât de secret? Care este cea forță care atâta vreme l-a redus la tăcere și care abia de curând și-a slăbit strânsoarea, permițându-ne poate să-i punem întrebări? În povestirea sa, Diderot spune că geniul cel bun, Cucufa, descoperă pe fundul buzunarului său, printre câteva nimicuri-grăunțe sfințite, mici podoabe din plumb și bomboane mucegăite- un minuscul inel de argint căruia, dacă i se răsuțește piatra, face să vorbească organele genitale întâlnite în cale. El îi dăruiește inelul sultanului curios. Iar nouă nu ne rămâne decât să aflăm care inel miraculos ne oferă o atare putere, în degetul cărui sultan a fost el așezat, și ce joc de putere ne îngăduie ori presupune el, și cum se face că fiecare dintre noi a putut să devină în raport cu propriul sex și cu cel al celorlalți un sultan atent și imprudent.

Nu e nevoie decât să urci într-un troleibuz sau tramvai ca să auzi că „nu mai e cum era odată”. Și nu știu dacă acei oameni în vârstă, „preocupați” de educația defectuoasă a tineretului au în vedere și big heat-ul. Dar, dacă așa stau lucrurile, nu-mi rămâne decât să mă înclin respectos în fața perspicacității lor fără cusur. Sau e de ajuns să privești cu un dram de atenție în curtea MTV-ului ca să observi că tam-tam-ul mediatic, dichisit cu surle și trâmbițe, premii cu duimul și loc asigurat în heavy-rotation, din jurul unor Prodigy sau a unui Fat Boy Slim, s-a diminuat în ultimii ani până la o ignorare cvasitotală. Muzica contemporană și eleganța- este să ridici ușor din umeri (un gest prea apăsător nu ar fi tocmai de bun gust) și să murmuri cu o strămbătură vagă (mimica exagerată nu face decât bună cu pretențiile de *finesse*) că în mod clar nu au nici în clin nici în mănecă (dar nici cu muzica). Stilul, grația, eleganța au luat-o de ceva timp la picior din spațiul ultraformat, pre(a) fabricat, populat de „vedete” scoase pe banda rulantă și înlocuite imediat după „15 minute de glorie”, pe cât de strălucitoare pe atât de găunoase. Doamne, ce ușoară e muzica ușoară! Stilul nu e în haine și nici în poze, ci în felul cum le porți și în atitudinea care spune că ești exact cine, cum și unde vrei să fii.

Mizerii. Ziariștii vânează numai mizerii, inventează cele mai ticăloase mizerii, după care te somează să le comentezi, să răspunzi la cele mai puturoase întrebări. Tot ceea ce ei ne oferă noi de fapt cerem involuntar. Trăim într-o lume pestriță iar bogăția noastră este jegul lustruit al oricărei societăți în schimbare. Trebuie să fi spiritual, să minți frumos, persuasiv,

inocent, să zâmbești dulce, derutat să spui bancuri, să fii acid, să tachinezi, aluziv, spumos, caustic, dar niciodată să nu spui ce gândești. Nu a existat și nu există onoare, trebuie să faci rolul bine, dacă nu vrei să vină alții peste tine la putere și să-ți dea munca de jos, cea urât mirositoare.

Revenind la întrebarea de la începutul articolului: există vulgaritate? Este românul vulgar? Îl caracterizează aceasta numai pe el? Când nu s-a născut poet, românul s-a născut greșit și acest început îl urmărește vrea nu vrea, toată viața. Puțin îi pasă înecatului dacă e scos din apă agățat de un odgon sau de un pai. El se agață de orice. Suntem noi într-o situație mai bună decât înecatul? Avem timp să ne alegem salvarea? Trebuie să ne agățăm de orice și să ieșim la liman. Dacă economia nu funcționează bine, politica va sfârși prin a distribui sărăcie, foamete, crime și revolte sociale. Boala care ne macină ține de proasta noastră așezare în existență: confuzia și inconsistența morală. Trăim prea mult sub semnul a lui *a avea* și prea puțin sub semnul lui *a fi*. forțăm ordinea firească a lucrurilor pe patul procustian al ideilor și capriciilor noastre, subminând sistematic temeiurile eterne ale existenței umane iar apoi ne mirăm că lumea în loc să se prefacă în Paradis, aduce tot mai mult a Infern. Pun pariu, sunt ferm convinsă că nu există oameni vulgari și oameni nonvulgari (ca să spun așa). Dacă printr-un experiment, îl iei pe prințul William (viitorul moștenitor al coroanei Marii Britanii), care e obișnuit cu viața comodă, sigură, confortabilă, fără grija zilei de mâine, e un om educat, rasat, stilat, studiat și îl pui să trăiască două luni (deși cred că sunt prea dură) viața unui aurolac (ne abținem să îl mai caracterizăm, să îi facem biografia, studii, idei, visuri etc.), și pe aurolac să trăiască viața prințului moștenitor, (aurolacului i s-ar da o slujbă bună la birou, casa prințului, etc.), sunt convinsă, așa cum spuneam, că după aceste două luni de schimb de „experiență a vieții” nu s-ar mai putea spune care este om și care este aurolac (ale cărui drepturi ne se citeșc nici nu există ce să se citească- este bătut, arestat, acuzat, neascultat, nu e privit ca om, ci ca animal). Făcându-se abstracție de nume și de rang, prințul ar deveni vulgar, iar aurolacul un om stilat. Vreau să spun că vulgaritatea este în natura omului, iar atunci când se simte încolțit, privat de drepturile minime de ajutor pentru a supraviețui devine agresiv, corupt, vulgar, penibil, jalnic, mizer, incapabil și nedemn de a purta numele de om.

BIBLIOGRAFIE:

1. OLIMPIAN UNGHEREA- CLUBUL COCOȘAȘILOR, Editura Omega, București, 2000
2. MICHEL FOUCAULT- ISTORIA SEXUALITĂȚII, Editura de Vest, Timișoara, 1995

Despre ce ar trebui să... (sau *normativul descriptiv*)

(continuare din pagina ESEU /7)

Cu greu mi-am luat inima în dinți și am întrebat și eu ca în celebrul banc cu belgieni: și noi filosofii în ce parte trebuie să o luăm? Păi, cum unde? La *normative sciences* of course! Păi, are căderea filosofia să spună ce e bine și ce e rău? Are, are, ce altceva să facă dacă nu asta? Aha, m-am dumiruit eu, deci asta trebuie să facem: să vedem ce e bine și ce e rău. Dar cum rămâne cu eticile personale și imposibilitatea comparației intersubiective, și cu libertatea fiecăruia de a decide ce e bine și ce e rău? Păi tocmai că acestea sunt niște mari probleme, este clar că numai filosofia poate să le descurce -mi s-a răspuns. Bun asta, mai citisem eu pe undeva[2] cum că filosofia este știința supremă care rezolvă acele probleme pe care nici o altă știință nu le poate rezolva, dar mă cam îndoiam că lucrurile ar sta așa și în viața reală.

De fapt cum stau lucrurile în viața reală? Ce anume facem noi la Facultatea de Filosofie și ce anume ar *trebui* să facem, iată întrebarea[3].

Problema este că, pentru a răspunde la această întrebare, ar trebui să fim atât descriptivi cât și normative, de unde rezultă altă întrebare - dacă nu cumva trebuie să fim *atât* descriptivi *cât* și normativi ca filosofi. Dar deja sunt de două ori[4] normativ ceea ce nu e bine, pentru că nu e bine să zică X sau Y *cum ar trebui* să fie filosofia[5] în general, sau în particular -la noi în facultate. Q.e.d

De ce nu e bine[6]? Pentru că suntem diferiți și pentru că avem dreptul la propria noastră opinie cu privire la ce este, cum este și de ce este filosofia așa cum este. Deci cum este filosofia?[7]

Păi cum să fie, vai de capul ei , așa este. Nu este mare, vezi poporul român "mare filosofie!!!", este de lăsat "lasă-mă dom'le cu filosofii d-astea", este inutil să o înveți pentru că "eu[8] sunt filosof înăscut, de la naștere", mori de foame cu ea și, mai ales, îi aparține lui Pește[9].

În aceste condiții ce ar fi de făcut? NIMIC. ABSOLUT NIMIC.

Lucrurile merg așa de câteva mii de ani și ar fi extrem de inestetic și ireverențios să le schimbăm noi acum. Mai mult decât asta, cine suntem noi să o facem, în numele căror principii acționăm, pe cine reprezentăm și mai ales cine ne-a plătit[10] să facem asta?

Iată cum o chestiune importantă, chiar gravă așa spune eu , care reclamă o decizie hotărâtă din partea tuturor și mai ales din partea comunității filosofice, a eșuat într-un indecidabil[11] de ordinul 3, ca urmare problema este închisă și epuizată. Va trebui să ne reorientăm către alte probleme mai folositoare, mai utile și mai simple pe care să putem eventual să le și rezolvăm din prima, ca să evităm dezvoltările ulterioare care ne-au produs asemenea bătăi de cap incompreensibile altora care disprețuiesc profund filosofia în general și modul nostru de a filosofa în special.

Acum cei care au înțeles să le comunice celor care nu au înțeles ce era de înțeles.

P.S. Sincer cred că sofistica este o cale de viitor și că ea ocupă nemeritat dezonorant loc gol în programa noastră universitară, de aceea cei care doresc să învețe adevărata filosofie, care a fost ocultată atâta vreme de discipolii lui Socrate, Platon și Aristotel, sunt rugați să înceapă să se uite atent la televizor și să citească zilnic toată presa centrală și locală , precum și să meargă în fiecare zi la Administrația Financiară încercând să rezolve pașnic problemele cetățenilor contra unei sume modice care va fi făcută fifty-fifty cu facultatea.

Note:

[1] de căutat pentru seminar cine era Buridan și ce legătură are el cu măgarul lui

[2] dau zece la seminar celui care găsește citatul exact

[3] pt citatul exact și sursa lui dau doi de zece unul la mine la seminar și altul la orice alt seminar la alegere

[4] cine a stat să numere de câte ori am folosit cuvântul *trebuie* și-a dat seama că mint de sting pentru că l-am folosit de mai multe ori, pentru că m-a facut mincinos îi anulez orice zece i-aș fi dat până acum fie la mine la seminar fie la orice alt seminar la alegere

[5] pentru cei care s-au prins le dau zece pe viață chiar dacă m-au facut mincinos mai devreme

[6] este impardonabil să insiști în chestiuni de bun simț. Cine a citit acest rând este, vorba marelui Nietzsche, un complice al abominabilului Socrate drept pentru care îi suspend pe viață orice zece la seminar oricum ar fi fost el luat

[7] lipsa de bun simț social al celui/celei care își pune *această* întrebare este strigătoare la cer , propun exmatriculare instantanee și discuții interminabile în consiliu, pe holuri și la o țigară despre *cum ar trebui* pedepsită această persoană și mai ales cum pot fi eradicați germenii acestei atitudini ostile față de filosofie in general și față de comunitatea *noastră* filosofică , în particular

[8] cine este referentul termenului "eu"? Dacă nu știți este FOARTE GRAV și va trebui să vă autosuspendați permisul de la bibliotecă pentru că, evident, ați făcut abuz de el.

[9] cine va descoperi adevărata identitate a acestui " pește" este instantaneu înmatriculat direct la doctorat și i se va plăti retroactiv bursa începând de la naștere

[10] pentru cei care doresc acest lucru sunt deschise doua conturi - unul în lei și altul în valută la Banca Internațională a Religioilor, sucursala Gnoze Păgâne.

[11] cine știe câte tipuri de indecidabile există să nu mai vină la nici un seminar pe care l-am ținut, îl țin și îl voi ține (cei care se întrebă "de ce?", intră în aceeași categorie ca cei descriși în această notă și li se aplică aceeași sancțiune)

Offtopic

Vrei să citești ceva și nu știi ce ? Biblioteca de Filosofie nu mai îți cuprinde exhaustivitatea? Am navigat după reviste culturale, filosofice sau politice, cu pagini funcționale de Internet. Dacă ai ceva de spus lumii și nu în Luni, majoritatea revistelor indexate acceptă colaboratori, cu excepția cazului în care au murit deja. Puteți trimite un e-mail de verificare, după care începeți să scrieți textul, respectând regulile redacției.

Nu uitați faptul că sunt foarte multe reviste, unele restrânse la Câmpulung Muscel, altele transnaționale.

Reviste filosofice:

Sfera politicii (revistă lunară, editată de Fundația "Societatea Civilă", redactor-șef fiind dl Romulus Brâncoveanu. În mod curent, sunt publicate articole ale profesorilor și masteranzilor din Facultate. A ajuns la nr. 118) www.sferapoliticii.ro

Hermeneia (anuală, editată la Facultatea de Filosofie din Iași, conține articole foarte interesante din domeniul filosofiei clasice, teoriei interpretării ș.a. Au apărut 4 numere până acum, ultimul în 2004) <http://philosophy.uaic.ro/default.php?t=site&pgid=180&lang=RO>

Political culture ("A journal of political philosophy and political theory edited by AROSPA -The Romanian Association of Applied Political Studies-", sub conducerea dlui Adrian-Paul Iliescu și colaborarea profesorilor din București, Anglia, SUA și alte centre universitare române, ajuns la nr. 2 în 2004) www.political-culture.ro/

Reviste de cultură:

Dilema veche (săptămânal cultural generalist, finanțări private, ajuns la nr. 109 din seria nouă, peste nr. 800 în total -cu "Dilema") www.algoritma.ro/dilema

Revista 22 (săptămânal politic și cultural, editat de Grupul pentru Dialog Social, ajuns la nr. 834) www.revista22.ro/

România literară (săptămânal universalist, editat de Uniunea Scriitorilor, apare din 1968) www.romlit.ro/

Observator cultural (săptămânal cultural generalist, editat de Fundația Cultura XXI, ajuns la nr. 310) www.observatorcultural.ro/

Cuvântul (revistă lunară culturală, tendințe religioase, editată de un SRL care editează și Revista VIP, apare din 1995) <http://www.cuvantul.ro/>

Cultura (revistă săptămânală, tendințe literare, editată de Institutul Cultural Român, apare din 2004) <http://www.icr.ro/cultura/>

Oglinda literară (revistă lunară, cultural-literară, cu tendințe clasicizante. Are colaboratori studenți de la Filosofie) <http://www.ogindaliterara.ro/>

Alte reviste

Pici (revistă pentru copii, părinți și bunici) www.lumea-copiilor.ro/pici/pici.php

Egofobia (revistă online "a generației 2000", www.egofobia.tk/)

Akademia (un fel de Luni gălățean, mai formal și abandonat între timp) www.akademia.ro

Enjoy !

-Luni

Nr. 7

Conține 3 fascicule,

12 pagini:

PRINCIPAL

(pag. 1-6)

-INTerviU: 2

-Viață STUDențească: 3-5

-CRITice: 6

STUDII ȘI ESEURI

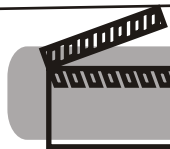
(pag. 7-10)

ARTE ȘI LITERATURĂ

(pag. 11-12)

ARTE ȘI LITERATURĂ

de **Marian Călborean,**
mc@filos.ro

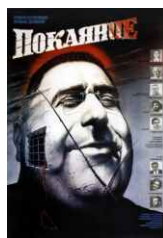
Filme: returul la realitate

Astreetcar named desire (Elia Kazan, SUA, 1951)

Elogiile continue aduse *Tramvaiului* ar putea plictisi. Dacă nu credeți că Vivien Leigh face marele rol al carierei sale (fanii „Gone with the Wind” să mă scuze) în rolul fragilei Blanche DuBois, romantică, spirituală și pe jumătate nebună, jocul epocal (ce face școală) al lui Marlon Brando în rolul lui Stanley Kowalsky („I am not a Pollack. People from Poland are Poles. They are not Pollacks. But what I am is 100% American”) ar trebui să vă dea fiori. Rotund, bărbătesc, impertinent, animalic, plin de vitalitate, Stanley este un tânăr puternic ce-și iubește soția, dar intră în conflict cu sora acesteia Blanche. Conflictul va degenera în denunț și viol, un viol plin de răutate împotriva fostei dame de companie, nebune și continuu mincinoase. Veți tinde să vă plasați de partea lui Stanley; la punerea în scenă a piesei originale a lui Tennessee Williams, autorul a cerut ca Marlon Brando să fie schimbat -atrăgea prea puternic publicul. Un film despre răutate și nebunie, dorință și moarte. Tramvaiul e scurtimea lucidității, lipsa ghidării, conflictul obișnuințelor. Replici fascinante și simboluri abundente, clădind un minunat castel de vise în mijlocul realității; cât de greu ar fi fost să găsești un miliardar, dacă asta-i tot ce-ți dorești?

Unforgiven (Clint Eastwood, SUA, 1992)

Și Clint Eastwood îmbătrânește. De la Bărbatul fără nume din trilogia dolarilor a lui Sergio Leone („Per un pugno di dollari”, „Per qualche dollaro in piu”, „Il buono, il brutto, il cattivo”), starul american a devenit după '80 regizor, postura cel-l va face mai înțelept. Puteți culege roadele înțelepciunii, chiar dacă nu v-au plăcut niciodată westernurile, văzând „The Unforgiven”, filmul ce pare să încheie istoria westernului american. Eroul clasic, se spune în film, este un amestec de whisky, nonconformism juvenil și mult, mult noroc. Puși în fața recompensei acordate de niște prostituate lezate profesional, doi bătrâni, odinioară temuți vânzători, alături de un tânăr entuziast afectat de astigmatism, caută să omoare cei doi cowboy reclamați de doamnele cu pricina. Își îndeplinesc scopul, dezvăluind o lume nebună a Vestului: arbitrarul șerifilor, supușenia maselor, banalitatea crimei, beția și mizeria fermierilor. Tot ce rămâne bun în urma poveștii este o imagine îndepărtată a unei femei moarte care încercase să-l aducă pe Clint pe calea cea dreaptă; mult prea puțin pentru a salva ceva din orșice western.

Monanieba (Tengiz Abuladze, URSS, 1987)

Unele dintre primele filme sovietice “eliberatoare”, apărut la numai 2 ani de la instalarea lui Gorbaciov, *Câința* este un film prea artistic pentru a fi redus la o denunțare politică. Filmul descrie o reacție instinctivă împotriva răului: ce-ar fi dacă ai ieși din casă, te-ai duce în cimitir și ai dezgropa trupul dictatorului, de fiecare dată când e îngropat. Toate uneltele răutății sale nu vor avea curajul să te atace; te vor da în judecată și vei povesti întregii lumii cum dictatorul nu-și merită îngropăciunea: a dominat prin teroare, ți-a distrus familia, ți-a omorât tatăl care se opuse transformării unei biserici străvechi în uzină. Se va găsi cineva tânăr să te asculte, și, dacă îi va fi rușine, îi va face pe ceilalți să le pară rău. În ziua victoriei, nici familia dictatorului nu-l mai va lăsa în mormânt; atunci s-ar face dreptate. Traseul mental se încheie. Poți doar zâmbi nostalgic, căci ți-ai recăpătat o minimă demnitate, descoperind în gând ce-ai fi putut să faci. O bătrânică trece pe strada ce poartă numele dictatorului: „Ce sens are să ai o stradă care nu duce la nici o biserică?”. Privirea lui Zeinab Botsvadze către bătrânică poartă tot ce-ai fi dorit să faci și n-ai putut, acoperă cu speranță toate nedreptățile ce nu se pot lua înapoi.

Alte titluri: *Vertigo* (A. Hitchcock, 1958, tema: straniețea de circumstanțe), *Rashomon* (A. Kurosawa, 1950, tema: relativitatea narațiunii), *Piesă neterminată pentru pian mecanic* (N. Mihalkov, 1977, tema: viața a la Cehov), *It's a wonderful life* (F. Capra, 1946, tema: ajutorul îngerilor), *La grande illusion* (J. Renoir, 1937, tema: ideologii de război), *Magicianul* (I. Bergman, 1958, tema: magicienii ambulanți), *The cube* (V. Natali, 1997, Canada, tema: închisoarea perfectă)

Articole în Luni: 1, nr 7
de Alina Panaitov

Tommaso D'Acine ?!?

Despre montarea romanului “Patimile Sfântului Tommaso D'Aquino” în regia lui Grigore Gonța s-a scris relativ puțin, asta dacă nu luăm în considerare afișul imens care te întâmpină la intrarea în Sala Mare a Teatrului Național. Foarte puțini au fost cei care au spoit câteva aprecieri sumare mai mult descriptive pe marginea unei piese a cărei distribuție include nume precum Maia Morgenstern, Marius Bodochi și Constantin Dinulescu și care totodată are pretenția unei tratări multilaterale a figurii lui Toma D'Aquino. În parte probabil pentru că nu au avut răbdarea să urmărească spectacolul cap-coada.

Însă la -10 grade și viscolul defără aproape că merita să strâng din dinți. Curiozitatea de studentă la Filosofie m-a determinat chiar să îmi cumpăr un bilet printre primele rânduri însă m-am trezit într-o sală atît de goală încît mă puteam așeza turcește pe orice loc al oricărui rând.

Lights out și am dat nas în nas cu scenografia în linii mari la fel de ascetă, care însă trîntește pe alocuri ba un cal auriu cu coama-n vînt, ba o barcă greoaie printre valurile din staniol, ba un pat king-size cu câteva fructe de aur atîrnînd deasupra pernei, care fie trimit la belșug fie fac referire la mitul lui Midas (eu nu m-am prins). Decorul Floricăi Mălureanu trebuie să se lăbărțeze asupra acvaticului și a terestruului, asupra contemporanului și a Evului Mediu pînă cînd în final îi plesnește elasticul, lăsînd producția în rușinea incoerței. De pe orice rînd ai privi ai aceeași senzație că Gonța este strivit sub propria-i viziune mamut, că însăși scena trebuie să fie uriașă pentru a cuprinde atît pretențiile acestuia cît și monologul exasperat și exasperant de lung al lui Marius Bodochi sau greutatea turistei grase și a cetei de copii-îngerăși care își aruncă dezorientați privirea prin sală. Se adaugă două-trei “bucăți”

de călugărițe lascive, posesoare de bikini tanga (asta dacă nu și-i dezbracă) și cîțiva adepți ce promovează doctrine pe versuri de hip-hop în timp ce Maia Morgenstern perorează la microfon în chip de Papă și maioneza se taie iremediabil. Și nici măcar n-am dat din cap...

Romanul lui Alex Mihai Stoenescu e un melanj dens de ideologie medievală în foietajul ironiei moderne, un scenariu deci problematic pentru orice regizor aspirant. Cum însă simțul măsurii a părăsit de mult scîndura Naționalului (de la Dinu Sărau citire) gromomania și pretențiile exhaustive continuă să-și spună cuvîntul în producții precum “Chicago” sau “Patimile Sfântului Tommaso D'Aquino”. De unde necesitatea unui regim care să dizolve adiposul dramaturgic.

Astfel că atenția spectatorului fie că știe cu ce se mănîncă Toma D'Aquino fie că nu - trebuie să penduleze între orientarea scolastică și contemporaneitate, între Aristotel și telefon, între cruzimea socială și opțiunea politică, între cîinele care se plimbă pe scenă și intervenția “spontană” din sală a lui Valentin Uritescu obiectînd pe marginea terminologiei tomiste. Singurul suferind timp de 3 ore de pe urma piesei este publicul din fericie redus pentru că altfel ar trebui să presupun că la fiecare reprezentare, 1.155 persoane se întrebă dacă Toma din Aquino pășea pe ape ca Isus sau despărțea marea ca Moise.

Producție a Teatrului Național
BucureștiRegia: Grigore Gonța
Scenografia: Florica

Mălureanu

Muzica: Dorina Crișan Rusu

Actori: Marius Bodochi, Maia Morgenstern, Constantin Dinulescu

ROXANA VĂ PREZINTĂ VREMEA

Luni e cald de tot așa că o să cam renunț la haine, dar marți ninge din nou și am nevoie de blăniță. Până la sfârșitul săptămânii însă o să pot să mă plimb iarăși goală între MF și CRM.

Am viață frumoasă, de nimic nu-mi pasă, cum zice și Guță. Bine, nu chiar de nimic. Îmi pasă de mama, că ea tot timpul îmi spune de bine ce să fac și io vorbesc tot timpul cu ea la telefon. Și îmi pasă și de alte lucruri, da nu așa tare ca de mama. De exemplu vreau să termin facultatea de filosofie că oricât ar fi banu de gros la meteo și astea tot nu mă scot așa cum vreau. Adică e așa: banu e ban și cunoașterea e cunoaștere. Io vreau să înțeleg care-i scopu vieții și-atuncea normal că am dat la filosofie, aicea toată lumea știe că poți să afli niște răspunsuri care nu le afli nici de la ghicitoare.

Cum zicea și Lali la un momentat, când ne duceam la studiouu ăla de înregistrări unde e el impresar ca să cânt cu Nelu Ploieșteanu, zicea: "Roxana, tu ești fată bună, da ești studenta mea așa că ai face bine să pui mâna să înveți ca lumea". Foarte adevărat vorbea Lali, aproape la fel ca mama mi-a zis.

De ce zic io că am viață frumoasă cum zice și Guță? Păi fiindcă mergeam io ușurel pe cheiu Dâmboviței ca s-ajung la ermeneutică și ascultam Liiceanu la iPodu meu sponsorizare de la un băiat. Și mă gândeam că ce bine sa potrivit playlistu: imediat după Nicolae Guță a picat un mp3 cu "sistemu de iluzii" a lu Liiceanu. Și mi-am dat seama: frumoasă și melodia asta, doar că Liiceanu n-o cântă, o recită doar așa. Foarte trist Liiceanu, explică el

cum că de fapt nu avem nici un motiv serios să ne dăm jos din pat în fiecare dimineată. Păi ș-atuncea io de ce l-am lăsat pe Remus al meu dormind ca pruncu la mine-n pat după ce ne-am înfruntat trupește cu talent cât a fost noaptea de lungă? Ca s-ajung la ermeneutică? Tare Liiceanu ăsta și io nu știam, mă duc la cursu lui și nu știam cât e de jmecher și shukar, cum știe el chestii. Auzi, "gripă la suflet" și "ciroză sufletească" așa zice, că cică când ne scufundăm în adâncuri avem boli la suflet. Adică când ne gândim așa prea mult la scopu vieții și la ce-o mai fi de făcut după ce-ai ajuns campioană la casa ta în Pipera se întâmplă lucruri ciudate cu sufletelul tău. Am simțit și io asta, că sunt din ce-n ce mai sensibilă de când aflu lucruri despre ființă, răsufu mai greu și îmi pierd șirul gândirii, deși s-ar putea să fie și de la seminariile cu Staicu. Tot dom profesor Liiceanu cântă pe mp3u ăla și de "morcovu egzistențial" care ni-l atârnam și cică actu împreunării e o "gimnastică grotescă însoțită de grohăituri". O săl întreb la curs că io credeam că Remus chiar mă iubește de adevăratelea și soto nu i-ar conveni s-audă că l-a făcut porc. Adică și porc și grotesc, care nu știu ce înseamnă și sigur o să se supere și mai tare Remus că nici el nu știe.

Neapărat să-l întreb la curs ce boală la suflet am eu, da sper că nu fie herpes sau candidoză că astea mănâncă rău și nici nu vreau să mă gândesc ce ioi mai spune lu mama și de data asta.

[Foto: Migo Caranfilian / MikeStudio: 0740.109.630 / lenjerie: Etam / Blană: MG Blănuri / Cizme: D'Anovi]

Teme pentru următorul număr (textele până pe 16 martie la revista@filos.ro) :

- EDIȚIE SPECIALĂ: Politică și filosofie
- Filosofia de liceu
- Frumusețea valorii vs subtilitatea genealogiei
- Teorii filosofice cu pedigree
- Șpaga și filosofia

Scrie un articol pe oricare dintre aceste teme. Echipa de redacție va acorda premii (după renumerație mică, să ne trăiești, coane cititorule) în cărți clasice. Se vor negocia titlurile cu câștigătorii. *Cititorii noștri scriu mai bine decât ai lor (din simplul motiv că sunt mai inteligenți)*

Revista Luni se dezvoltă cu fiecare număr

Ne poți ajuta ?

Avem nevoie de:

Recenzii, texte argumentate, articole inovative

Reporter în Facultate, responsabil de număr

Contribuții sau orice sponsorizări pentru multiplicare, distribuire, dezvoltare

Programator PHP pentru site interactiv, promovare Internet

Echipa de redacție LUNI
(nr 7 și 8)

Coordonator:
Mădălina Potînc I
Coordonator adj :
Ruxandra Apetrei II

Responsabili de număr:
Lavinia Marin IV (nr. 7)
Dan Panaet II (nr. 7)
Doina Proorocu (nr. 8)
Responsabil urnă:
Ruxandra Apetrei II

Tehnoredactori:
Marian Călborean IV,
Lavinia Marin IV (web)

Distribuitor:
Răzvan Ilie IV

Mulțumim tuturor celor care ne-au ajutat în realizarea numărului și cititorilor revistei